

Karstulan kunta

Talousarvio 2022 ja

Taloussuunnitelma 2023–2024



Kunnanhallitus 29.11.2021 § 325

Kunnanvaltuusto 13.12.2021 § 91



Sisällysluettelo

1	Talousarvion yleisperustelut	1
1.1	Suunnitelmien yleiset perusteet ja kehitysnäkymät.....	1
1.2	Talouden tasapainotyö	2
1.2.1	Tasapainotyön raamit	2
1.2.2	Tulokset.....	2
1.2.3	Jatkotoimenpiteet.....	2
1.3	Kuntastrategia ja palveluorganisaatio	2
1.4	Talousarvion laadintaperusteet.....	4
1.4.1	Tavoitteet ja mittarit.....	4
1.4.2	Palkat ja henkilöstömenot	4
1.4.3	Kuntayhtymät ja muu yhteistyö	5
1.4.4	Avustusmäärärahat.....	5
1.4.5	Verotulot.....	6
1.4.6	Valtionosuudet.....	7
1.4.7	Maksut ja muut toimintatuotot	7
1.4.8	Lainanottoperiaatteet ja maksuvalmiuden ylläpitäminen	7
1.4.9	Taloussuunnitelma.....	8
1.4.10	Talousarvion sitovuus ja tilivelvollisuus.....	9
2	Tavoitteet ja käyttötalous.....	10
2.1	Kunnanvaltuusto	10
2.2	Kunnanhallituksen päävastuualue	11
2.3	Sosiaali- ja terveystoimen päävastuualue	25
2.4	Sivistystoimen päävastuualue	27
2.5	Teknisen toimen päävastuualue.....	44
2.6	Päävastuualueiden talousarviot yhteensä.....	55
2.7	Konserniyhtiöt ja niille asetettavat tavoitteet	57
2.7.1	Yleiset periaatteet.....	57
2.7.2	Talouden ja toiminnan vastuut.....	57
2.7.3	Muut vastuut	58
2.7.4	Kehittämissyhtiö Karstulanseutu Oy	58
2.7.5	Karstulan Vuokra-asunnot Oy.....	59
2.7.6	Karstulan Lämpöverkko Oy	59



2.7.7	Puulaakson Energia Oy	60
2.7.8	As Oy Vuokrakelsa, As Oy Vuokrakarstu	60
2.7.9	Muut Karstulan kunnan kannalta keskeiset yhteisöt	60
3	Tuloslaskelmaosa	61
4	Investointiosa	63
5	Rahoitusosa	65
6	Yhteenvetolaskelma talousarviosta 2022	66
7	Liite: Väestöennuste 2022: muuttujina Alue, Vuosi, Sukupuoli ja Ikä ..	67



1 Talousarvion yleisperustelut

1.1 Suunnitelmien yleiset perusteet ja kehitysnäkymät

Suomen koronapandemian supistama kansantalous on elpynyt vuonna 2021 koronapandemian toisesta aallosta huolimatta. Vakavin vaikutus pandemialla oli palvelusektoriin, joka palautuu vasta vuoden 2022 aikana kohde aikaisempaa tasoa. Talouden noin kolmen prosentin tuntumassa liikkuvat kasvuennusteet vuodelle 2022 ovat kuitenkin maltillisia. Vuoden 2019 koronakriisiä edeltävä taso on osittain jo saavutettu. Erityisesti Saarijärven-Viitasaaren seutukunta on pärjännyt hyvin ja teollinen tuotanto on kasvanut sekä vuonna 2019 että 2020. Koronapandemia muodostaa edelleen suurimman riskin Suomen talousnäkyville. Uhkana on konkurssien lisääntyminen yritysten maksuhelpotusten ja koronatukien päättyessä, mikä vaikuttaa työllisyyden heikentymiseen. Toisen uhan muodostaa kansantalouden epätasapaino ja velkaantumisen lisääntyminen. Uhkista huolimatta kansantaloudelle ennustetaan kasvua noin 3 % vuonna 2022.

Kuntatalouden palvelutarve kasvaa väestön ikärakenteen muuttuessa 0,5 prosenttia vuosittain samalla kun hallitusohjelman mukaiset menonlisäykset vaikuttavat kustannusten kasvuun. Kansantalouden ansiotason nousun ennustetaan kohoavan 3 prosentin tuntumaan lähivuosina, mikä heijastuu menopaineena kuntatalouteen. Korkotason odotetaan nousevan ennätyksellisen matalasta tasosta hiljalleen keskipitkällä aikavälillä.

Vuoden 2021 tilinpäätöstä varjostaa Keski-Suomen sairaanhoitopiirin alijäämän kattamisvelvoite vuoden 2022 loppuun mennessä ja Aster ohjelmistohankinnan hankintakulujen alaskirjaus jo vuonna 2021. Tämän johdosta kunnan tulos saattaa painua vuoden 2021 jälkeen negatiiviseksi. Vuoden 2021 katettavan alijäämän ja Aster ohjelmistohankinnan johdosta erikoissairaanhoidon tulosvaikutteinen kulujen lisäys vuodelle 2021 on 447.200 €. Sairaanhoitopiirin vuosien 2019–2020 alijäämien kattamisen Karstulan kunnan osuus on 222.800 €. Tämä osuus katetaan oikaisemalla edellisten tilikausien yli-/alijäämän tiliä. Alijäämien kattamiseksi vuoden 2021 tilinpäätöksessä muodostetaan pakollinen varaus yht. 670.000 €.

Suunniteltu ns. hyvinvointimaakunta tulee toteutuessaan aiheuttamaan suuria muutoksia kuntatalouteen. Sosiaali- ja terveystalouden ja palveluiden siirtyminen maakunnan hoitoon tulee vaikuttamaan palvelujen järjestämiseen, tuottamiseen ja rahoitukseen. Tämän yhteydessä tulee olemaan tarvetta kuntien nykyisen valtionosuusjärjestelmän ja verotukseen liittyvän lainsäädännön muutokseen. Uuden maakunnan tulemiseen asti Karstulan kunnan sote-palvelut tulevat hoitumaan nykyisin järjestelyin kuntayhtymän toimesta. Uuden sote-keskuksen rakentaminen on meneillään ja uuden keskuksen arvellaan valmistuvan vuoden 2022 loppupuoliskolla. Sote-kuntayhtymän toimesta Karstulaan on myös tulossa uusi hoivakoti sote-keskuksen viereen. Vanhan terveyskeskuksen lisäpoistot tulevat jatkumaan vuoteen 2022.

Karstulan yhtenäiskoulu aloitti toimintansa syyslukukaudella 2021. Tämä mahdollistaa kunnan taloutta rasittaneista väistötiloista luopumisen, mistä tullaan saamaan merkittävää kustannussäästöä niin ylläpito- kuin toivottavasti myös henkilöstökuluihin toimintojen keskittyessä yhteen rakennukseen. Muista uusinvestoinneista liikuntahallin II-III vaiheet valmistuvat keväällä 2022 ja vesi- ja viemärilaitos valmistuu syksyllä 2022.

Talouden tasapainotyöryhmän esityksestä on aloitettu kunnan kiinteistöjen myyminen. Tehdyistä myynneistä on jouduttu kirjaamaan myyntitappiota myytävien kohteiden suurten tasearvojen takia. Tulevina vuosina myynneistä saadaan vahvistusta kunnan talouteen kiinteistöjen ylläpito- ja poistokulujen jäädessä pois. Kiinteistöjen myyntityö tulee jatkumaan ja myös teollisuuskiinteistöjä pyritään myymään niissä toimiville yrityksille.

Talousarviolla varaudutaan toteuttamaan uuden Karstulan strategian mukaisilla tavoitteilla vuodesta 2023 alkaen, koska strategia valmistuu vasta alkuvuodesta 2022. Kunnan kaikessa toiminnassa ja

päätöksenteossa noudatetaan vuosien 2017–2021 strategian linjauksia, joiden pääteemat ovat elinvoimaisuus sekä palvelut ja hyvinvointi.

Vuoden 2022 talousarvio on + 1.014.000 euroa ylijäämäinen. Taloussuunnitelmavuodet 2023 ja 2024 on laskettu pohjautuen verotukseen ja valtionosuuksiin tiedossa olleiden muutosten ja vuoden 2022 talousarviovuoden lukuihin SOTE-muutoksesta tehdyin korjauksin. Tässä vaiheessa taloussuunnitelmavuodet ovat erittäin epävarmat, mutta antavat tietoa suuruusluokista. Lisäksi tulevaa vuotta rasittavat aluevaaleista aiheutuvat kustannukset ja erityisesti sote-uudistuksesta johtuva lisätyö. Myös yhtenäiskoulun leasing-kustannus rasittaa kulupuolta ensimmäisen kerran koko vuoden osalta sekä soteku-keskuksen leasing-vuokrat vuoden 2022 syksystä alkaen.

1.2 Talouden tasapainotyö

1.2.1 Tasapainotyön raamit

Kuntalain § 39 mukaan kunnanhallituksen tulee vastata kunnan hallinnosta ja taloudenhoidosta. Kunnanhallituksen päätöksellä 19.11.2018 § 258 aloitettua talouden tasapainotustyötä jatkettiin vuonna 2020. Tarkastelun teemoja olivat toimintatuotot, kiinteistöt, konserni, yhtiöittäminen/myyminen, henkilöstö ja organisaatio sekä investoinnit ja rahoitus.

Säästö tavoitteeksi vuoden 2021 talousarvioon asetettiin +850 t€ vahvistusta toimintakatteeseen kunnan oman palveluntuotannon kustannuksia karsimalla ja tuottoja kasvattamalla. Koska kunnan talous on kuitenkin toiminnan osalta ollut tasapainossa ja vuosien 2021 ja 2022 talousarviot ylijäämäiset, ei tasapainotusryhmää ole vielä käynnistetty. Myös aikaisemmin asetetuissa tavoitteissa on edelleen työtä, joten uusia tavoitteita ei ole ollut syytä asettaa. Jos KSSHP:n alijäämien kattaminen alkaa uhata kunnan talouden tasapainoa, on syytä aloittaa talouden tasapainotustyöryhmän työskentely välittömästi.

1.2.2 Tulokset

Säästötoimenpiteillä saavutettiin vuonna 2021 kunnanhallituksen, sivistyksen, soten oman tuotannon sekä teknisen palvelukeskuksissa säästöjä yhteensä 835 440 euroa vahvistuksena toimintakatteeseen. Saavutetusta säästöstä on kuitenkin katettu vuodelle 2021 kohdistuvia kertaluonteisia, poikkeuksellisia tai poistuvia menoeriä yhteensä 209 400 €. Lisäksi säästöistä on katettu yhtenäiskoulun alkavat leasingvuokrat yhteensä 262 000 €. Leasingvuokrat liittyvät investointien rahoittamiseen, mihin varautumiseen säästötoimenpiteitä aloitettiin.

1.2.3 Jatkotoimenpiteet

Kunnanhallitus päätti 4.11.2019 § 296, että systemaattinen talouden tasapainotustyö jatkuu tulevina vuosina. Vuoden 2020 alussa vahvistettu talouden tasapainotyöryhmä jatkoi toimintaansa kuluvaan valtuustokauden loppuun. Uusi talouden tasapainotustyöryhmä asetetaan tarpeen mukaan vuonna 2022.

1.3 Kuntastrategia ja palveluorganisaatio

Karstulan kunnanvaltuuston 25.6.2018 hyväksymä vanha kuntastrategia on pohjana talouden suunnittelulle ja tavoitteiden määrittelylle vuonna 2015 voimaan tulleen uudistetun kuntalain hengessä. Kukin hallintokunta päivittänyt uudet tulevan tilivuoden tavoitteensa strategian linjausten mukaisesti. Strategiassa on määritelty kunnan arvomaailmaa noudattelevat toimintalinjat ja päämäärät. Uuden strategian nimeämät arvot ovat ihmisläheisyys, vastuullisuus ja aktiivisuus.

Palvelut ja hyvinvointi

Päämäärät / valitut strategiat	Karstulan keinot ja panostukset
Yhteistyö	Yhteistyön ja yhteistyöverkostojen rakentaminen - paikallisesti, seudullisesti ja kansainvälisesti - kolmannen sektorin toimijat
Peruspalvelut	Peruspalvelujen asiakaslähtöisyyden, laadun, saatavuuden ja saavutettavuuden turvaaminen seurannan ja arvioinnin avulla
Osallisuus	Kuntalaisten aktivoiminen ja osallisuuden lisääminen - tiedotamme kuntalaisia kunnalliseen päätöksentekoon tulevista asioista - järjestämme kuntalaistilaisuuksia eri teemoista
Harrastusmahdollisuudet	Harrastusmahdollisuuksien turvaaminen kaiken ikäisille kuntalaisille - huolehdimme liikuntapaikoista, luotoreista, laduista ja virkistysalueista - järjestämme kulttuuri-, taide- ja liikuntapahtumia

Hyvinvointi	Kunta panostaa kaikkien kuntalaisten hyvinvointiin - kunnassa on ajantasainen hyvinvointiohjelma - kuntalaisten hyvinvointia seurataan hyvinvointikertomuksen avulla
Osaava henkilöstö	- koulutamme henkilöstöä - kehitämme osaamista ja esimiestyötä - teemme yhteistyötä yli sektorirajojen
Talouden tasapaino	- muutosten ennakointi ja talouden tasapainottaminen - pidämme huolta kiinteistöistä - raporttoimien ja seuraamme kunnan osastokohtaista tulosta - konsemijohdon aktiivinen omistajaohjauspolitiikka

Elinvoimaisuus

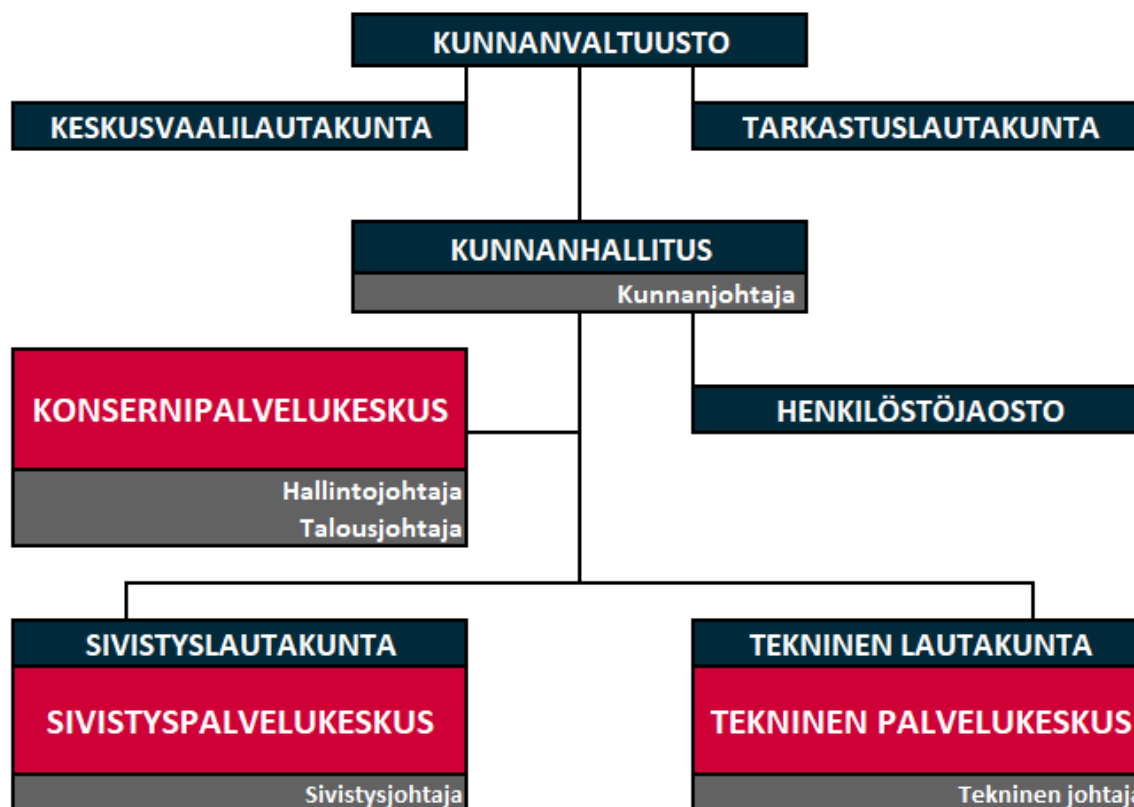
Elinvoimaa synnyttävät

Yrittäjäaktiivisuus	Aktiivinen ja avoin vuorovaikutus kunnan, yrittäjien ja kolmannen sektorin toimijoiden välillä - tiedotamme kunnan hankinnoista - kuulemme yrittäjiä ja kehitämme yrittäjävaikutusten arviointia - vahva elinkeinopolitiikka osana kunnan strategiaa - kunta edistää uusien yritysten sijoittumista kuntaan tai kunnassa toimivien yritysten laajentumiseen liittyvissä toimenpiteissä mm. joustavan kaavoituksen ja rakennuslupien myöntämisen avulla ja tarvittavilla teollisuuskiinteistöillä Uudet yritykset ja työpaikat - työllisyysasteen kehitys - nettomuutto - kunnan väestömäärän kehitys
Tontti-, asunto-, ja kiinteistötarjonta	Monipuolinen tontti- ja vuokra-asunto tarjonta - kaavoitus- ja lupaprosessimme toimivat joustavasti - huolehdimme, että meillä on tarvittava määrä teollisuuskiinteistöjä

Päämäärät / valitut strategiat

Markkinointi ja viestintä	Osallistumme kehittämishankkeisiin, jotka lisäävät kunnan vetovoimaisuutta - kehitämme kunnan markkinointia ja viestintää - kehitämme omaa brändiä
---------------------------	--

Karstulan kunnan palveluorganisaatio luottamustoimielinten osalta esitetään seuraavassa kaaviossa. Palkatun henkilöstön organisaatio esitetään talousarvion liitteenä olevassa henkilöstö- ja koulutussuunnitelmassa. Työnjaosta ja päätösvallasta annetut määräykset sisältyvät kunnanvaltuuston hyväksymiin hallintosääntöihin. Uusi hallintosääntö on tullut voimaan 1.8.2019. Sen uusin päivitetty versio otettiin käyttöön 2.11.2021.



1.4 Talousarvion laadintaperusteet

Talousarvion sitovia eriä ovat kuntalain 110 §:n mukaisesti valtuuston hyväksymät toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet ja niiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot.

1.4.1 Tavoitteet ja mittarit

Talousarvion nimetyt sanalliset tavoitteet pyrkivät noudattamaan strategian linjauksia. Sekä tavoitteet että mittaristo on laadittu hallintokunnittain. Mittariston tehtävänä on osoittaa konkreettisesti ja havainnollisesti, kuinka tavoite saavutetaan.

1.4.2 Palkat ja henkilöstömenot

Palkkojen arvellaan kasvavan vuonna 2022 noin 1.8 %. Kasvu johtuu pääasiassa kunta-alan työehtosopimusten mukaisista palkkojen yleiskorotuksista sekä järjestelyerästä, joista kuitenkin vasta



neuvotellaan keväällä 2022. Henkilöstökuluissa on kasvua kaiken kaikkiaan 6,7 %. Kunnan henkilöstökulujen arvioidaan olevan vuonna 2022 kaikkiaan 7.709.300 €.

1.4.3 Kuntayhtymät ja muu yhteistyö

Kunnan käyttötalouden menoihin sisältyvät seuraavat merkittävät maksuosuudet kuntayhtymille ja muille yhteistyökumppaneille:

SoTe kuntayhtymä	
- Perusturvaliikelaitos Saarikan oma toiminta	12 921 800 €
- Keski-Suomen sairaanhoitopiiriin ky	5 139 400 €
Keski-Suomen liitto	41 970 €
Jyväskylän kaupunki, palo- ja pelastustoimi	358 130 €
Viitasaaren kaupunki,	
- ympäristöterveydenhuolto	45 560 €
- eläinlääkintähuolto	120 500 €
Pihtiputaan kunta, maaseutuhallinto	66 800 €
Saarijärven kaupunki, musiikkiopisto	16 700 €
Suomen Kuntaliitto ry	15 200 €
Maaseudun kehittämissyhistys Viisari ry, Leader-ohjelma	11 300 €

1.4.4 Avustusmäärärahat

Talousarvioon on sisällytetty avustusmäärärahat seuraaviin jo aikaisemmin käytössä olleisiin tukijärjestelmiin:

Uudisasukkaan asumistuki. Tukijärjestelmässä myönnetään tuki yksityiselle ensiasunnon hankkivalle henkilölle tai perheelle, joka rakentaa tai ostaa itselleen ensimmäisen omistusasunnon Karstulassa ja joka asuu pysyvästi tässä hankkimassaan asunnossa kunkin vuoden alussa (1.1.) Tuen määrä on 250 € tuen kohteena olevassa kiinteistössä ao. vuonna (1.1.) asunutta ja pysyväksi asukkaaksi henkikirjoitettua henkilöä kohti. Tukiaika on kolme vuotta (kolme vuotuiserää). Tukijärjestelmästä aiheutuva kustannus vuoden 2022 talousarviossa on arviolta 19 000 €.

Maksuton päivähoito tai kotihoidon kuntalisä. Tukijärjestelmässä 31.12.2022 mennessä syntyville karstusille lapsille järjestetään 12 kuukauden ajan maksuton päivähoitopaikka tai vaihtoehtoisesti maksetaan kotona tai yksityisessä hoidossa hoidettaville alle 3-vuotiaille kotihoidon tuen kuntalisää 100 € kuukaudessa. Em. 12 kuukauden jakso voi muodostua yksinomaan päivähoidosta, kotihoidosta, yksityisestä hoidosta tai näiden eri hoitomuotojen yhdistelmästä. Tukijärjestelmästä aiheutuvan kustannuksen määrärahavaraukset vuoden 2022 talousarviossa ovat yhteensä 28 000 €.

Oppisopimustuki. Tukijärjestelmän mukainen kunnallinen oppisopimustuki myönnetään kunnan lisätukena valtion tukemaan oppisopimukseen, joka on tehty sellaisen karstulalaisen ensisijaisesti alle 25-vuotiaan henkilön kanssa, joka on ammatillista peruskoulutusta vaille tai ammatillisen peruskoulutuksen omaava mutta työpaikan saanti edellyttää työpaikkakoulutusta. Tuki myönnetään Karstulassa toimivalle pk-yritykselle. Tuen määrä on 84–252 € kuukaudessa, keskimäärin tuki on 168 € kuukaudessa. Tukiaika on enintään puolet (50 %) oppisopimusajasta. Tuki maksetaan jälkikäteen samoin perustein kuin valtion maksama oppisopimuksen koulutuskorvaus. Lisäksi edellytetään, että oppisopimustuen saava yritys ei saa tuen saamiseksi lomauttaa tai irtisanoa nykyistä työvoimaa. Tukijärjestelmästä aiheutuva kustannus vuoden 2022 talousarviossa on arviolta 8 800 €.



Nuorten kesätyöllistäminen yrityksissä tai yhteisöissä, kunnan kesätyöntekijät ja tuki 9-luokkalaisten työelämään tutustumiseen. Tukijärjestelmässä kunta myöntää avustusta Karstulassa sijaitseville yrityksille ja yhteisöille karstusten 16–25 -vuotiaiden nuorten työllistämiseen kuukauden mittaiseen työsuhteeseen kesäkaudella 2.5.–30.9. Avustus on suuruudeltaan 270 € kesätyöntekijää kohti. Avustukset myönnetään yritysten ja yhteisöiden hakemusten perusteella ja maksetaan jälkikäteen edellyttäen selvitystä työnantajalle kuuluvien velvoitteiden hoitamisesta. Tuen alle kuuluu myös kunnan omat kesätyöntekijät sekä tuki 4H-yhdistyksen tutustu työelämään 9-luokkalaisten. Tukijärjestelmästä aiheutuva kustannus vuoden 2022 talousarviossa on arviolta 27 800 €.

Yksityistieavustukset. Kunta myöntää avustusta yksityisteiden perusparannus- ja kunnostushankkeisiin sekä yksityisteiden kunnossapitoon teknisen lautakunnan päättämien periaatteiden mukaan. Avustuksiin varattu määräraha vuoden 2022 talousarviossa on 121 000 €.

Avustukset kansalais-, liikunta-, nuoriso- ja kulttuuritoiminnalle. Kunta myöntää toiminta- ja kohdeavustuksia, joilla tuetaan ja luodaan edellytyksiä paikalliselle kansalais-, liikunta-, nuoriso- ja kulttuuritoiminnalle. Harkinnanvaraisista avustuksista päättää sivistyslautakunta kunnanhallituksen hyväksymän avustussäännön periaatteiden mukaisesti. Avustuksiin varattu määräraha vuoden 2022 talousarviossa on 27 540 €.

Lukiolaisen tukipaketti. Kunta myöntää avustusta lukiolaisille 1.1.2022 alkaen ajokorttikurssin kustannuksiin enintään 1250 € määrään saakka lukiolaista kohden. Tuki maksetaan tositteita vastaan teoriakurssin ja vähimmäismääränä edellytettävien ajotuntien jälkeen (tarkennetaan) niille, jotka ovat aloittaneet lukion oppivelvollisuusiän lakimuutoksen voimaantulon jälkeen. Aiemmin voimassa ollut lukiolaisen tukipaketti koskee niitä, jotka ovat aloittaneet lukio-opinnot ennen oppivelvollisuusiän muutosta. Vanhamuotoinen tukipaketti sisältää asumistukena 200 €/kk muualta Karstulaan muuttaneille lukiolaisille sekä Kela-tuetun koulumatkan omavastuun korvaamisen enintään 43 €/kk. Avustuksiin on varattu vuoden 2022 talousarviossa 37 500 €.

1.4.5 Verotulot

Kunnan tuloveroprosentiksi vuodelle 2022 on määrätty 21,5 %.

Kiinteistöveroprosenteiksi vuodelle 2022 on määrätty

- yleinen kiinteistövero 1,03 %
- vakituisten asuinrakennusten kiinteistövero 0,48 %
- muiden asuinrakennusten kiinteistövero 1,36 %
- rakentamattoman rakennuspaikan kiinteistövero 3,0 %
- voimalaitosten kiinteistövero 3,10 %
- yleishyödyllisen yhteisön kiinteistövero 0,00 %

Verotulojen arvioinnissa käytetään Kuntaliiton veroennustetta. Talousarvioon otettu arvio verotuloista:

VEROTULOT	TP 2020	TA 2021	TAE 2022
Kunnan tulovero	10 149 164	10 470 000	10 663 000
Kiinteistövero	989 760	1 093 000	1 052 000
Osuus yhteisöveron tuotosta	1 523 714	1 802 000	1 568 000
Verotulot	12 662 638	13 365 000	13 283 000
Verotulot/asukas, väestöennuste 31.12.2022 3782 as.	3 277	3 483	3 512

1.4.6 Valtionosuudet

Kunnan valtionosuusrahoitus muodostuu kahdesta osasta: valtiovarainministeriön hallinnoimasta kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta ja opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain mukaisesta valtionosuusrahoituksesta, jota hallinnoi opetus- ja kulttuuriministeriö.

Kunnan peruspalvelujen valtionosuuteen (1704/2009) sisältyvät sosiaali- ja terveydenhuolto, esi- ja perusopetus, kirjastot, yleinen kulttuuritoimi ja asukasperustaisesti rahoitettava taiteen perusopetus. Myös verotuloihin perustuva valtionosuuden taseus on osa kunnan peruspalvelujen valtionosuutta. Lisäksi kunnan peruspalvelujen valtionosuuteen sisältyvät yleinen osa, erityisen harvan asutuksen ym. lisäosat, järjestelmämuutoksen taseus, harkinnanvarainen valtionosuuden korotus ja valtionosuudessa huomioon otettavat lisäykset ja vähennykset, mm. veromenetyksen kompensatio. Peruspalvelujen alustava valtionosuusprosentti vuodelle 2022 on 23,59 % (25,46 % vuonna 2021).

Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslain mukaisen valtionosuusrahoituksen (1705/2009) euromääräisesti merkittävin osa on koulutuksen ylläpitäjille myönnettävä yksikköhintarahoitus lukiokoulutukseen, ammatilliseen koulutukseen ja ammattikorkeakouluille. Lisäksi opetus- ja kulttuuriministeriö myöntää perusopetukseen oppilaskohtaista lisärahoitusta (pidennetty oppivelvollisuus, lisäopetus, maahanmuuttajien perusopetukseen valmistava opetus jne.) ja rahoituksen muuhun opetus- ja kulttuuritoimintaan (kansalaisopistot, museot, teatterit, orkesterit, nuorisotyö jne.).

Valtionosuuksien arvioinnissa käytetään Kuntaliiton ennustetta. Talousarvioon otettu arvio valtionosuuksista:

VALTIONOSUUDET	TP 2020	TA 2021	TAE 2022
Kunnan peruspalveluiden valtionosuus	13 640 394	13 231 530	14 218 020
Siitä: Verotuloihin perustuva valtionosuuden taseus (+/-)	3 974 257	3 319 220	3 670 460
Harkinnanvarainen valtionosuuden korotus	545 000		
Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslain mukaiset valtionosuudet	13 173	78 080	82 420
Verotulomenetyksen korvaus	2 349 027	2 373 750	2 632 160
Valtionosuudet ja verotulomenetyksen korvaukset yhteensä	16 547 594	15 683 360	16 932 600
Valtionosuudet €/asukas (31.12.2022 3782 as.)	4 283	4 087	4 477

1.4.7 Maksut ja muut toimintatuotot

Maksut ja muut toimintatuotot ovat monilta osin lainsäädännön määrittämiä. Niiltä osin kuin päätösvalta on kunnalla, maksut ja muut toimintatuotot pyritään pitämään kohtuullisina. Vuodelle 2022 on tehty vesi- ja viemäritaksoihin korotusta 10 % sekä sakokaivo- ja umpikaivoliikkeen vastaanottomaksuihin 15 %:n korotus.

1.4.8 Lainanottoperiaatteet ja maksuvalmiuden ylläpitäminen

Karstulan kunnalla on kuntatodistuksia vastaan nostettua lyhytaikaista (1-6 kk) lainaa 13 M€, josta on edelleen viime vuosien korkotasolla saatu positiivista korkotuottoa. Lyhennyssuunnitelma tehdään vuoden 2022 aikana. Ennusteen mukaan korkotasossa ei ole tapahtumassa muutoksia vuoden 2022 loppuun mennessä. Pitkäaikaisissa talouden ennusteissa on huomioitu luoton lyhennys ja korkokustannukset.



Kunnanhallitus voi markkinatilanteen muuttuessa muuttaa lyhytaikaisia lainoja pitkäaikaisiksi lainoiksi ilman kunnanvaltuuston erillistä päätöstä enintään puolet kunnan kokonaislainamäärästä.

Kunnanhallitus voi lisäksi ryhtyä toimiin korkosuojausten ottamiseksi kunnan lainoihin valtuuston hyväksymän erillisen valtuutuksen mukaisesti. Korkosuojauksissa on kuitenkin noudatettava lain edellyttämää varovaisuutta ja harkintaa.

Kunnalla on tätä talousarviota laadittaessa sijoitettuja rahavaroja noin 2 miljoonaa € ns. sijoitusosuutena ns. parkkirahastossa. Rahoitustuotot ovat olleet rahoituskuluja suuremmat. Viimeisten vuosien aikana sijoitusten tuotto on ollut alhaista, mutta myös korkotaso on ollut alhainen. Kunnan sijoitusten ja lainamäärän suhdetta on jatkuvasti syytä tarkastella sijoitusten tuoton ja lainojen korkotason muutosten kannalta. Samalla tulee kiinnittää huomiota kunnan lainamäärään. Sijoituksia hoidetaan valtuuston (16.6.2014/16 §) hyväksymien sijoitustoiminnan periaatteiden mukaisesti, joiden mukaan sijoitustoiminnan tulee olla taloudellisesti tuottavaa.

Kunnan kassavaroja on talousarviokirjan tekohetkellä noin 6,5 M€. Vaihteluväli on lähikuukausina ollut 7-8 M€. Rakentamista on hoidettu tulo-rahoituksella, mutta jätevedenpuhdistamon osalta tullaan kilpailuttamaan koko rakennuskustannusten laajuinen laina. Tulorahoituksella pyritään kattamaan palloiluhallin remontti (2.2 M€) ja KSSHP:n alaskirjaukset (0,7 M€)

1.4.9 Taloussuunnitelma

Talousarviovuoden 2022 lisäksi talousarviokirjassa on esitetty taloussuunnitelmat vuosille 2023-24. Taloussuunnitelmavuodet on laadittu talousarviovuoden pohjalukua käyttäen huomioiden SOTE:en siirtymisen vaikutukset tulopohjaan. Valtionosuuksia on leikattu 73 % ja kunnallisveron tuotto 12,5 % alemmaksi. Lisäksi on huomioitu investointien ja kiinteistöjen operatiivisten muutosten vaikutukset talouteen. Tavoitteena on esittää realistinen käsitys talouden kehityksestä huomioiden erityisesti toimintakulujen kehittyminen.

Karstula kunnan verotuloihin on ennustettu 0,6 % laskua vuoden 2022 aikana verrattuna vuoden 2021 alkuperäiseen ennusteeseen. Ennusteen mukaan lasku osuu yhteisöveroihin, jonka tuloutus kunnille on ollut pandemiasta johtuen 10 % korotettu vuonna 2021. Vaikutus on kuitenkin koko verotuottoon pienempi, koska yhteisöverotuotto on vain 11,8 % koko verotuotosta.

Kunnille kompensoidaan varhaiskasvatusmaksujen alentamiset korottamalla yhteisöveron jako-osuutta pysyvästi 2 prosenttiyksiköllä verovuodesta 2021 eteenpäin. Talousarviovuodelle 2021 sekä taloussuunnitteluvuodelle 2022 verotulot on arvioitu verotulokehikon avulla vahvistettujen tulo- ja kiinteistöveroprosenttien mukaisesti.

Karstulan kunnan valtionavustukset kasvavat vuonna 2022 7,97 % vuoden 2021 tasoon verrattuna. Kasvua on kunnan peruspalveluiden valtionosuuksissa noin 986 490 € ja veronmenetysten kompensaatiossa 258 410 €, valtion ja kuntien välinen kustannustenjaon tarkistus sekä tehtävien ja velvoitteiden muutokset. Ennakkolaskelman mukaan kunnan peruspalvelujen valtionosuusprosentti on 25,59 % (25,63 %, 2021) vuonna 2022.

Kunnan verotulojen kehitys riippuu pitkälti yleisen taloustilanteen kehityksestä, mutta merkittävää vaikutusta on myös paikallisilla investoinneilla, elinkeinoelämän vireydellä ja työllisyystilanteella. Kunta voi omilla toimillaan vaikuttaa suunnitelmavuosien talouteen vain rajallisesti. Merkittävimmin voimme vaikuttaa ylläpitämällä yleistä elinvoimaa ja kuntalaisten hyvinvointia.



1.4.10 Talousarvion sitovuus ja tilivelvollisuus

Kunnanvaltuusto vahvistaa taloussuunnitelman ensimmäisen vuoden 2022 talousarviona sitovana noudatettavaksi ja taloussuunnitelman 2023–2024 ohjeellisenä noudatettavaksi. Taloussuunnitelmavuodet tarkentuvat talousarviovuosina. Kunnanhallitus saattaa vahvistetun talousarvion täytäntöönpano-ohjeeseen lautakuntien noudatettavaksi. Erillisiä käyttösuunnitelmia ei tehdä.

Talousarvio on valtuustoon nähden sitova seuraavilla talousarviokokonaisuuksilla:

- kunnanhallitus
- sosiaali- ja terveystoimi
- sivistystoimi
- tekninen toimi
- tuloslaskelma
- investoinnit
- rahoituslaskelma.

Kunnanvaltuusto päättää määrärahat ja tuloarviot sekä tavoitteet tehtäväalueittain. Investointimäärärahat myönnetään hankeryhmittäin. Talousarvio on kunnanvaltuustoon nähden sitova nettomääräisenä käyttötalouden ulkoisten erien osalta päävastuualueittain ja investointien osalta hankeryhmittäin. Rahoituslaskelman eristä pitkäaikaisten lainojen ja lyhytaikaisten lainojen yhteismäärän muutos ja antolainojen lisäys ovat valtuustoon nähden sitova.

Talousarvio on kunnanhallitukseen ja lautakuntiin nähden sitova käyttötalouden osalta kustannuspaikoittain ja investointien osalta hankkeittain. Sitovuustasona käyttötalouden menoihin ja tuloihin nähden on toimintakate (nettomenot). Henkilöstömenoja tai niiden säästöjä ei saa käyttää muiden menolajien katteeksi.

Määrärahojen riittävyydestä, tuloarvioiden ja tavoitteiden toteutumisesta vastaavat

- tilivelvolliset luottamushenkilöt: kunnanhallituksen, lautakuntien, johtokuntien ja toimikuntien jäsenet
- tilivelvolliset viranhaltijat: kunnanjohtaja ja palvelukeskusten johtajat.



2 Tavoitteet ja käyttötalous

2.1 Kunnanvaltuusto

Kunnanvaltuuston toimielimet ovat kunnanvaltuusto, keskusvaalilautakunta ja tarkastuslautakunta.

Kunnanvaltuusto on kunnan ylin päättävä elin, joka vastaa kunnan taloudesta ja toiminnasta. Valtuusto päättää ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden keskeisistä tavoitteista, konserniohjauksen periaatteista sekä hallinnon järjestämisen, talouden, rahoituksen ja sijoitustoiminnan perusteista. Valtuusto hyväksyy kunnan talousarvion ja tilinpäätöksen ja päättää vastuuvapaudesta. Lisäksi valtuusto huolehtii, että kunnan asukkailla ja palvelujen käyttäjillä on edellytykset osallistua ja vaikuttaa kunnan toimintaan.

Keskusvaalilautakunta on lakisääteinen lautakunta, jonka kunnanvaltuusto asettaa toimikaudekseen. Keskusvaalilautakunnan tehtävänä on huolehtia kunnallisvaalien ja valtiollisten vaalien järjestämisestä kunnassa vaalilainsäädännön edellyttämällä tavalla.

Tarkastuslautakunta on lakisääteinen lautakunta, jonka kunnanvaltuusto asettaa toimikauttaan vastaavien vuosien hallinnon ja talouden tarkastusta varten. Tarkastuslautakunnan on valmisteltava valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat sekä arvioitava, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet. Tarkastuslautakunnan ja tilintarkastajan tehtävät on määritelty kunnan tarkastussäännössä.

Kunnanvaltuuston kustannuspaikalle varataan määräraha kunnanvaltuuston toimintaan. Vaalien kustannuspaikalle varataan keskusvaalilautakunnan kokoontumiseen tarvittavat varat. Tilintarkastuksen kustannuspaikalle varataan määräraha tarkastuslautakunnan toimintaan sekä ulkoisen tarkastuksen eli tilintarkastuksen ostopalveluun auktorisoidulta JHTT-tilintarkastusyhteisöltä

MÄÄRÄRAHA VUODELLE 2022		Tulot	Menot	Toimintakate
10000	Vaalit	7 000	-14 870	-7 870
11200	Kunnanvaltuusto		-51 590	-51 590
11100	Tilintarkastus		-21 700	-21 700
11250	Luottamushenk. kokousjärjestelmä		-17 320	-17 320
YHTEENSÄ		7 000	-105 480	-98 480



2.2 Kunnanhallituksen päävastuualue

Kunnanhallituksen tehtävänä on vastata kunnan hallinnosta ja taloudenhoidosta sekä valtuuston päätösten valmistelusta, täytäntöönpanosta ja laillisuuden valvonnasta. Kunnanhallitus vastaa valtuuston hyväksymän kuntastrategian mukaisesti kunnan järjestämisvastuulla olevien kuntapalvelujen organisoinnista, konserni johdosta ja ohjauksesta, kunnan edunvalvonnasta, kunnanhallitukselle määrätyistä tehtäväalueista sekä sovittaa yhteen lautakuntien sekä niiden alaisina toimivien palvelukeskusten toiminnan kunnanvaltuuston taloudellisesti kestäväällä tavalla määrittämien voimavarojen mukaisesti.

Talousarvion liitteenä olevassa henkilöstö- ja koulutussuunnitelmassa esitetään kunnan palkatun henkilöstön organisaatorakenne.

Tilivelvolliset viranhaltijat ovat kunnanjohtaja, hallintojohtaja sekä talousjohtaja.

KÄYTTÖTALOUSOSA, TALOUSARVIO 2022 KUNNANHALLITUKSEN PÄÄVASTUUALUE, ulkoinen ja sisäinen

	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TA21/22 muutos, €	TA 21/22 muutos, %
Toimintatuotot	2 058 527	2 014 680	1 988 400	-26 280	-1,30 %
Myyntituotot	1 858 304	1 800 980	1 763 700	-37 280	-2,07 %
Tuet ja avustukset	172 991	197 500	183 000	-14 500	-7,34 %
Muut toimintatuotot	27 231	16 200	41 700	25 500	157,41 %
Toimintakulut	-3 490 804	-3 552 500	-3 734 640	-182 140	5,13 %
Henkilöstökulut	-1 933 497	-1 984 840	-2 040 400	-55 560	2,80 %
Palvelujen ostot	-1 076 885	-1 072 490	-1 114 280	-41 790	3,90 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-328 116	-358 860	-360 210	-1 350	0,38 %
Avustukset	-88 809	-90 760	-110 840	-20 080	22,12 %
Muut toimintakulut	-63 496	-45 550	-108 910	-63 360	139,10 %
TOIMINTAKATE	-1 432 277	-1 537 820	-1 746 240	-208 420	13,55 %
VUOSIKATE	-1 432 277	-1 537 820	-1 746 240	-208 420	13,55 %
Poistot ja arvonalentumiset	-136 633	-67 140	-82 210	-15 070	22,45 %
Suunnitelman mukaiset poistot	-70 217	-67 140	-82 210	-15 070	22,45 %
Arvonalentumiset	-66 415	0	0	0	0,00 %
TILIKAUDEN TULOS	-1 568 910	-1 604 960	-1 828 450	-223 490	13,92 %

Kunnanhallituksen päävastuualueen talousluvuissa on mukana edellä kuvattu kunnanvaltuuston toiminta (kunnanvaltuuston, vaalien ja tilintarkastuksen kustannuspaikat).



Kunnanhallitus

Kunnanhallituksen toimielimet ovat kunnanhallitus, kunnanhallituksen alainen henkilöstöjaosto, vanhusneuvosto, toimikunnat ja nuorisovaltuusto (nuorisovaltuusto on käsitelty nuorisotyön alla).

Kunnanhallitus toteuttaa valtuuston hyväksymää kuntastrategiaa toiminnassaan ja päätöksenteossaan sekä arvioi strategian toteutumista kaikissa kunnan toiminnoissa ja toiminnan tasoilla. Kunnanhallitukselle kuuluvien lakisääteisten tehtävien lisäksi erityisenä tehtävänä on huolehtia siitä, että kunnan strategiaprosessi on toimiva ja että kunnanvaltuustolla on riittävät mahdollisuudet strategian käsittelyyn sekä välineet raportoinnin ja seurannan varmistamiseen. Kunnanhallitus ohjaa, johtaa, valvoo ja sitouttaa järjestelmällisesti kunnan omaa organisaatiota sekä omistajaohjauksen ja muun yhteydenpidon kautta keskeisiä yhteistyöverkostoja.

Kunnanhallituksen henkilöstöjaosto huolehtii, että kuntapalveluja tuottava palkatun henkilöstön palveluorganisaatio toimii kuntastrategian mukaisella tavalla vastuullisesti ja aktiivisesti yhteistyöhön ja hyvinvointiin panostaen. Kunnanhallituksen henkilöstöjaosto seuraa ja kehittää henkilöstötuottavuutta sekä edistää henkilöstön työhyvinvointia.

Vanhusneuvosto on perustettu kunnanhallituksen päätöksellä 8.3.2012 / § 71 kunnan ja sen alueella asuvien ja toimivien ikäihmisten ja heidän järjestöjensä yhteistyöelimeksi.

Toimikunnat ovat kunnanhallituksen ja lautakuntien määrättyjen tehtävän hoitamiseksi asettamia toimielimiä.

Kustannuspaikoille varataan määrärahat toimielinten toimintaan. Kunnanhallituksen kustannuspaikalle kirjataan myös kunnanjohtajan palkkauskulut. Toimikuntien kustannuspaikalle kirjataan myös osallistumiskuluja seudullisten ja muiden yhteisten toimikuntien toimintaan.

MÄÄRÄRAHA VUODELLE 2022		Tulot	Menot	Toimintakate
11300	Kunnanhallitus	30 200	-277 410	-247 210
11310	Toimikunnat		-13 200	-13 200
11320	Henkilöstöjaosto		-3 010	-3 010
11350	Vanhusneuvosto		-9 360	-9 360
16010	Hyvinvoiva Karstunen -ohjelma		-70 240	-70 240
TEHTÄVÄALUE YHTEENSÄ		30 200	-373 220	-343 020



Elinvoima ja kehittäminen

Karstula on yrittäjäaktiivinen, ennakoiva ja tulevaisuuteen suuntautunut kunta, jonka toimintaa ohjaavat kestävä kehitys ja elinvoimaisuus. Tehtäväalueen vastuuhenkilönä toimii kunnanjohtaja.

Tehtävän toteuttamiseksi pyrimme aktiiviseen ja avoimeen vuorovaikutukseen kunnan, yrittäjien ja kolmannen sektorin toimijoiden välillä. Kunta edistää uusien yritysten sijoittumista Karstulaan joustavan kaavoituksen ja rakennuslupien myöntämisen avulla sekä tarjoamalla yritysten käyttöön teollisuusiinteistöjä. Kehittämissyhtiö Karstulanseutu Oy tuottaa kunnalle elinkeinopalveluja.

Elinkeinotoimen kustannuspaikalle varataan 250 000 euron suuruinen määräraha elinkeinopalvelujen oston kehittämisyhtiöltä, rahoitusosuudet EU-projekteihin ja muihin hankkeisiin osallistumiselle sekä valtuuston ja kunnanhallituksen erikseen päättämiin avustuksiin. Lisäksi kustannuspaikka sisältää kunnan tuen maatalousyrittäjien maksullisen lomituspalvelun käyttöön. Viisarin LEADER-ohjelman rahoitusosuuden määräraha 11 300 € varataan omalle kustannuspaikalleen.

Kuntamarkkinointia toteutetaan yhteistyössä kehittämisyhtiön kanssa monipuolisesti sähköisen median, kunnan kotisivujen, tapahtumien sekä yleisen suhdetoiminnan avulla. Näille varataan määrärahat omille kustannuspaikoilleen.

Tukimuodot: Avustus uudisasukkaan asumistukeen ja maksuttomaan päivähoitoon/kotihoidon kuntalisään sekä oppisopimuskoulutuksen tukemiseen varataan omille kustannuspaikoilleen.

Kuntastrategiaan perustuvat tavoitteet		
Tavoite:	Mittari:	Tavoitetaso 2022 ja konkreettiset toimenpiteet:
Aktiivisuus: Edistää uusien yritysten sijoittumista kuntaan ja olemassa olevien laajentumista	Työpaikkojen ja yritysten määrän kehitys	Työpaikkojen ja yritysten määrä lisääntyy.
Hyvinvointi: Kunta on vetovoimainen asuinpaikka.	Väestökehityksen tilastot, muuttoliike	Muuttoliike on positiivinen.
Yhteistyö: Osallistumme kehittämishankkeisiin, jotka lisäävät kunnan ja yritysten kehittymistä ja vetovoimaa	Hankkeiden määrä ja budjetti Hankkeiden toiminnallisten tavoitteiden saavuttaminen	Hankkeita vähintään 3-5, joiden toiminnalliset tavoitteet saavutetaan.

MÄÄRÄRAHA VUODELLE 2022		Tulot	Menot	Toimintakate
12100	Suhdetoiminta ja edustus		-3 990	-3 990
16000	Elinkeinotoimi		-275 350	-275 350
16100	Uudisas. asumistuki / kuntalisä		-47 000	-47 000
16300	Viisari Leader		-11 300	-11 300
16600	Oppisopimus		-8 800	-8 800
TEHTÄVÄALUE YHTEENSÄ			-346 440	-346 440



Maankäyttö

Tehtäväalueen tarkoituksena on tarjota työn tekemiseen ja yrittämiseen kannustava sekä asumiseen ja vapaa-aikaan viihtyisä maaseutumainen toimintaympäristö. Huolehtia kaavoituksella maankäytön suunnittelusta. Vastuuhenkilöinä toimivat kunnanjohtaja ja tekninen johtaja.

Kaavoituksella turvataan kunnan kehittymisen kannalta riittävät, monipuoliset ja tarkoituksenmukaiset alueet maankäytön eri tarpeisiin. **Aluearkkitehtipalvelulla** ohjataan kaavoitusta ja hoidetaan kaavaprosessien hallinnollisia tehtäviä sekä avustetaan kunnan viranomaisia ja kuntalaisia kaavoitus- ja rakennusasioissa.

Vuonna 2022 käynnissä olevia kaavoitusprosesseja Humpin teollisuusalueen kaavaprosessi, keskustan yleiskaavaprosessin, Pääjärven alueen kyläkaava ja yksityisten maanomistajien ranta-asemakaavojen ehdotusvaiheet (Wanhon Wehkeiden), Saarijärven reitin rantaosayleiskaavan III osittaisen muutoksen valmistelu- ja ehdotusvaiheet, Humpin teollisuusalueen asemakaavamuutoksen laadinta sekä Evankelisen opiston asemakaavan muutoshankkeen ja Hämeenpuron asemakaavamuutoksen mahdolliset käynnistymiset. Lisäksi varaudutaan myös muihin mahdollisiin käynnistyyviin kaavahankkeisiin

Kuntastrategiaan perustuvat tavoitteet		
Tavoite:	Mittari:	Tavoitetaso 2022 ja konkreettiset toimenpiteet:
Elinvoima: Monipuolinen tonttitarjonta asumiseen ja yritystoimintaan.	Tonttitarjonta	Tonttitarjonnalla pystytään vastaamaan kysyntään 100-prosenttisesti.
Aktiivisuus: Kunnan kaavoituksen nykytilanne ja tavoitteet alueiden käytön ja rakentamisen ohjaamisessa ovat selvillä.	Kaavoituskatsaus ja sen toteutuminen	Kaavoituskatsauksessa esitetyt hankkeet saadaan eteenpäin eri kaavatyövaiheisiin
Talous: Maan- ja metsänomistuksesta kertyy myyntituloa, kestävän metsänhoidon periaatteet huomioiden.	Myyntitulojen määrä	Talousarvioon suunniteltujen tulojen toteutuminen kestäväällä tavalla.

MÄÄRÄRAHA VUODELLE 2022		Tulot	Menot	Toimintakate
18000	Maa- ja metsätilat	80 000	-17 510	62 490
19000	Kaavoitus	2 700	-92 700	-90 000
19050	Aluearkkitehtitoiminta	30 550	-30 550	0
TEHTÄVÄALUE YHTEENSÄ		113 250	-140 760	-27 510



Yleishallinto

Yleishallinnon tehtävänä on varmistaa kunnan yleisten hallintotehtävien lakisääteisten velvoitteiden täyttyminen. Sen vastuuhenkilönä on hallintojohtaja.

Yleishallinto huolehtii luottamustoimielinten toimintaedellytyksistä, asianhallinnan ja arkistoinnin toimintojen koordinoinnista, kunnan yleisestä viestinnästä ja tiedottamisesta sekä erilaisista kunnan yleishallinnon viranomaistehtävistä.

Asioimisliikenteen kustannuspaikalle kirjataan kunnan ostopalvelusopimuksin hankittu osin kutsuohjattu asiointiliikenne, joka palvelee erityisesti vanhempien ja toimintaesteisten henkilöiden tarpeita.

Erilaisia kunnan maksuosuuksia kirjataan omille kustannuspaikoilleen: maksuosuus yhteistoiminta-alueelle siirtyneestä **maaseutuhallinnosta** isäntäkunta Pihtiputaalle, maksuosuus verohallitukselle **kunnallisverotuksen** suorittamisesta sekä Kuntaliiton, Kuntien eläkevakuutuksen ja Keski-Suomen liiton kuntaosuudet **muihin yleishallinnon kustannuksiin**.

Kuntastrategiaan perustuvat tavoitteet		
Tavoite:	Mittari:	Tavoitetaso 2022 ja konkreettiset toimenpiteet:
Palvelu: Kunnan yleishallinto toimii sujuvasti ja asianmukaisesti.	Hallinnon prosessien sujuvuus ja sähköistäminen	Dynasty 10-asianhallintajärjestelmän sujuva käyttöönotto Kirjaamon ja sähköisiin kokouksiin liittyviä prosessien tehostaminen osana kuntien työtapojen modernisaatiota Määrittää hyvin toimivat yhteistyö-prosessit joiden kautta ratkaisu pidetään toimintakykyisenä, toimintavarmana ja tietoturvallisena.
Digitaalisuus: Sähköisen asianhallinnan ja arkistoinnin kehittäminen.	Paperiton prosessi	Sähköisen arkistoinnin ja prosessien kuvantamisen aloittaminen seudullisena hankkeena.

MÄÄRÄRAHA VUODELLE 2022		Tulot	Menot	Toimintakate
12000	Kunnallisverotus		-80 900	-80 900
12500	Muut yleishallinnon kustannukset		-83 400	-83 400
12600	Asioimisliikenne		-58 000	-58 000
13000	Maataloustoimi		-63 700	-63 700
14100	Lomituspalvelut		-2 600	-2 600
TEHTÄVÄALUE YHTEENSÄ			-288 600	-288 600



Henkilöstöhallinto

Henkilöstöhallinto hoitaa kunnan työnantaja-asemasta johtuvia velvoitteita ja toimeenpanee asetettuja henkilöstöpoliittisia linjauksia ja tavoitteita. Tehtäväalueen tavoitteena on, että kunnalla on osaava, motivoitunut ja muutوسkykyinen henkilöstö. Henkilöstöhallintoon kuuluvat eri toimialoilla toteutettavat henkilöstökäytännöt ja -prosessit, joilla varmistetaan henkilöstön riittävä määrä ja oikea kohdentuminen, osaaminen, hyvinvointi ja sitoutuminen. Vastuuhenkilönä toimii hallintojohtaja.

Henkilöstöhallinto huolehtii kunnan henkilöstöhallinnon yhtenäisestä toiminnasta ja ohjeistamisesta, yhteisten henkilöstökoulutusten järjestämisestä sekä yhteisten henkilöstöhallinnon työkalujen käyttöönotosta ja ylläpidosta. Henkilöstöhallinnon kustannuspaikalle on lisäksi varattu erillinen työhyvinvointimääräraha 20 000 euroa henkilöstön e-passeihin ja muihin työhyvinvoinnin kehittämisen toimenpiteisiin. Henkilöstöhallinnon kustannuksiin sisältyy myös työterveyshuoltosopimuksen mukainen lakisääteinen työterveyshuolto (ennalta ehkäisevä ja työkykyä ylläpitävä toiminta). Lakisääteisen työsuojelun toimintaorganisaation kustannukset ja yhteiset työsuojeluun liittyvät kustannukset sekä yhteistoimintajärjestelmän mukaiset luottamusmiestoiminnan kustannukset kirjataan omille kustannuspaikoilleen.

Kuntastrategiaan perustuvat tavoitteet		
Tavoite:	Mittari:	Tavoitetaso 2022 ja konkreettiset toimenpiteet:
Vastuullisuus: Kunnalla on toimiva palveluorganisaatio ja hyvä työnantajamaie.	Hakijoiden määrä avoimiin tehtäviin	Palvelutuotannon tason huomioiminen henkilöstön muutostarpeissa sekä osaamisrakenteiden muutosten ennakoiminen. Työhyvinvoinnin toimenpidesuunnitelman laatiminen.
Osaava henkilöstö: Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö osana kunnan kehittämistä ja palvelutuotantoa	Sairauspoissaolojen määrä. Koulutuspäivien määrä.	Osaamisen ylläpitämiseksi ja kehittämiseksi käydyt koulutukset. Uuden koulun muutosjohtamiseen liittyvät sparraukset ja työnohjaus Vähentyneet sairauspoissaolot aktiivisella yhteistyöllä työterveyshuollon ja työterveyspsykologin kanssa.
Vastuullisuus: Esihenkilötyön tukeminen ja taitojen vahvistaminen.	Toteutetut toimenpiteet ja koulutukset. Työhyvinvointikyselyn tulokset. Sairauspoissaolojen määrä.	Työterveyshuollon psykologin esihenkilösparraus ja muutostuki. Esihenkilöiden aktiiviset kokoontumiset ja tiedottamisen lisääminen ja terävöittäminen. Esihenkilöiden muutosjohtamisen koulutukset. Prosessien jatkuva kehittäminen ja tehostaminen.
Ihmisläheisyys: Työhyvinvoinnin, ennaltaehkäisevän työterveyshuollon ja työturvallisuustyön kehittäminen.	Toteutetut toimenpiteet	Työsuojelun toimintaohjelman ja työkyvyn varhaisen tuen toimintamallin toteuttaminen osana jokaisen esihenkilön työtä. Riskien arvioinnin ajantasaisuus ja ennakointi työyksiköissä.



MÄÄRÄRAHA VUODELLE 2022		Tulot	Menot	Toimintakate
12110	Henkilöstön TYKY-toiminta		-20 000	-20 000
12120	Henkilöstön terveydenhuolto	34 000	-62 000	-28 000
12130	Työmarkkina		-14 320	-14 320
12135	Työsuojelu		-13 720	-13 720
12140	Henkilöstöhallinto ja koulutus		-14 330	-14 330
TEHTÄVÄALUE YHTEENSÄ		34 000	-124 370	-90 370



Työllisyys ja yhteispalvelu

Tehtäväalueen tarkoitus on työllisyyden edistäminen, työttömyyden haittojen ehkäisy ja yhteispalvelu. Vastuuhenkilönä toimii hallintojohtaja. Tehtäväalueen esimiehenä toimii 1.1.2022 lähtien työllisyyspäällikkö.

Tehtäväalueelle on keskitetty työllisyyttä edistävät ja työttömyyden haittoja ehkäisevät toiminnot sekä työllisyystoimenpiteiden koordinointi. Työllisyysyksikkö tekee monipuolisesti yhteistyötä kunnan eri toimialojen sekä muiden toimijoiden kanssa. Kunnan vastuu työllisyyden hoidosta korostuu edelleen. Keskeinen osa työllisyyden hoitoa ja työttömyyden haittojen ehkäisyä on monipuolinen, erityisesti nuorille ja pitkäaikaistyöttömille suunnattu **työpajatoiminta** sekä työllistettävien sijoittaminen kunnan työkohteisiin. Lisäksi huolehditaan nuorten kesätyöllistämisestä kunnan omissa työkohteissa ja kesätyöavustuksella paikallisissa yrityksissä ja yhteisöissä. Nuorten työpajatoimintaan haetaan OKM:n valtionavustusta.

Asiointipisteessä tarjotaan julkishallinnon palveluja keskitetysti yhdestä paikasta kunnan ja valtion palveluntuottajien yhteistyöllä. Asiointipiste sisältää eri viranomaisten asiakaspalvelua, asiakirjojen vastaanottamista ja luovuttamista, asioiden vireillepanoon ja käsittelyyn liittyvää neuvontaa sekä eri viranomaisten etäpalvelua. Opastetaan edelleen asiakkaita käyttämään eri valtion viranomaisten sähköisiä palveluja.

Kuntastrategiaan perustuvat tavoitteet		
Tavoite:	Mittari:	Tavoitetaso 2022 ja konkreettiset toimenpiteet:
Elinvoima: Työllisyys kehittyy kunnassa myönteisesti.	Työttömyyden, erityisesti pitkäaikaistyöttömyyden kehitys.	Nuoriso- ja pitkäaikaistyöttömyyden hyvä kehitys. Kunnan työmarkkinatuen maksuosuuden laskeminen.
Vastuullisuus: Työllistämistoimenpiteillä edistetään niihin osallistuvien asemaa työmarkkinoilla, ehkäistään syrjäytymistä ja parannetaan elämänhallintaa.	Toimenpiteisiin osallistuneiden määrä ja sijoittuminen työllistämisyksikön jälkeen. Nuorten määrä työpajan asiakkaista	Työllistämistoimenpiteisiin osallistuu vuositasolla 20-25 eri henkilöä. Kunnan eri yksiköt ja työpaja työllistää pitkäaikais-työttömiä, ja edistää toimenpiteillään heidän asemaansa avoimilla työmarkkinoilla sekä elämänhallinnassa. Nuorten osuutta työpajan asiakkaista lisätään Jatketaan ryhmävalmennustoimintaa yhdessä paikallisten toimijoiden sekä kunnan omien yksiköiden kanssa.
Saavutettavuus: Julkisen hallinnon palvelut ovat yhteispalvelussa monipuolisesti saatavilla saman katon alla.	Saatavilla olevat palvelut ja niiden käyttö.	Asiakkaat kokevat saavansa tarvitsemansa palvelun.



MÄÄRÄRAHA VUODELLE 2022		Tulot	Menot	Toimintakate
12155	Kesätyöntekijät		-27 800	-27 800
12200	Työllistäminen	75 000	-257 710	-182 710
12210	Nuorten työpajatoiminta/OKM	100 000	-179 880	-79 880
12700	Yhteispalvelu	15 000	-48 870	-33 870
TEHTÄVÄALUE YHTEENSÄ		190 000	-514 260	-324 260



Taloushallinnon palvelut

Tehtäväalue tuottaa keskitetysti kunnan ja kuntakonsernin tarvitsemat taloushallinnon palvelut. Lisäksi vastuualueelle kuuluu kunnan omaisuudesta huolehtiminen, sopimukset ja hankintojen ohjaus. Tehtäväalueen vastuuhenkilönä toimii talousjohtaja. Talousjohtajan tehtävät on jaettu toistaiseksi, kunnanjohtajan, hallintojohtajan ja kirjanpitäjän kesken.

Taloushallinto huolehtii kunnan ja kuntakonsernin kirjanpito- ja tilinpäätöspalveluista, talousarvion valmistelusta, seurannasta ja raportoinnista, kustannuslaskennasta ja -vertailusta, taloushallinnon ja laskutuksen toimintojen koordinoinnista, perustetun konsernipankin toiminnasta ja muista rahoitusjärjestelyistä, omaisuuden hoitamisesta, sopimushallinnasta ja vakuutuksista, hankintatoimen koordinoinnista ja keskitetyistä hankinnoista sekä riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan ohjeistamisesta.

Kuntastrategiaan perustuvat tavoitteet		
Tavoite:	Mittari:	Tavoitetaso 2022 ja konkreettiset toimenpiteet:
Palvelun laatu: Kunnan ja kuntakonsernin taloushallinnon tukipalvelut hoidetaan tehokkaasti, taloudellisesti ja ammattitaitoisesti.	Aikataulut Oikeellisuus	Perusprosesseista kuvaukset Tilintarkastajilla ei huomauttamista perusprosesseissa
Digitaalisuus: Taloushallinnon työprosessien ja sähköisten järjestelmien käytön kehittäminen.	Toteutetut toimenpiteet Järjestelmänkehitys-hankkeet toteutettu ja käytössä	Taloushallinnon keskeiset työprosessit on määritelty. Prosessien ja järjestelmien jatkuva kehittäminen suunnitelman mukaisesti. Automatisoitu talousraportoinnin käyttöönotto jatkuu Talousdokumenttien käyttöotto. Ostolaskudatan avaaminen
Vastuullisuus ja taloudellisuus: Hankintojen tarkoituksenmukaisuus, vastuullisuus ja kustannustehokkuus	Hankintakriteerit Kustannussäästöt Vastuullisuusnäkökulmat	Kokonaistaloudellisuus hankinnoissa. Hankintaohjeiden käytön valvonta, pienhankintojen kilpailutus Kilpailutuskriteerejä asetettu vastuullisuusnäkökulmasta

MÄÄRÄRAHA VUODELLE 2022		Tulot	Menot	Toimintakate
11000	Talous- ja hallintopalvelut	57 000	-322 390	-265 390
TEHTÄVÄALUE YHTEENSÄ		57 000	-322 390	-265 390



IT-palvelut

Tehtäväalue tuottaa keskitetysti kunnan ja kuntakonsernin tarvitsemat IT-palvelut. Vastuuhenkilönä toimii hallintojohtaja. IT-palveluiden kustannukset kirjataan sisäisesti eri kustannuspaikkojen kuluksi.

IT-palvelujen keskeisenä tehtävänä on laitteiden ja ohjelmistojen hankinta-, asennus- ja ylläpitotehtävät, järjestelmien ja tietoverkkojen suunnittelu ja toteuttaminen, puhelin- ja viestintäratkaisusta huolehtiminen sekä käyttäjien opastaminen. Kuntapalvelujen tuottavuuden ja kustannustehokkuuden lisääminen edellyttää toimintaprosessien digitalisoitumista ja tietojärjestelmien täysimääräistä hyödyntämistä, mitä IT-palvelut osaltaan tukee. IT-asiantuntemusta tarvitaan entistä enemmän myös uusien rakennushankkeiden suunnitteluprosesseissa. Osana kokonaisuutta huolehditaan myös tietosuojalain asettamien vaatimusten valvomisesta sekä julkishallinnon organisaatioiden tietohallintoa ja tietoturvaa koskevien velvoitteiden toteutumisesta

Kuntastrategiaan perustuvat tavoitteet		
Tavoite:	Mittari:	Tavoitetaso 2022 ja konkreettiset toimenpiteet:
Laatu: IT-palvelut tukevat osaltaan kunnan ja kuntakonsernin palvelutuotannon sujuvuutta ja tehokkuutta.	Toimintojen ja työprosessien sujuvuus	Keskeisten toimintojen ja järjestelmäkokonaisuuksien jatkuva toiminta on varmistettu myös vika- ja poikkeustilanteissa.
Digitaalisuus: IT-palvelujen kehittämisellä tuetaan toimintaprosessien tehostamista.	Toteutetut toimenpiteet	Toimintaprosesseja on kehitetty IT-ratkaisujen avulla ja tietoturvallisuus on vaadittavalla tasolla.

MÄÄRÄRAHA VUODELLE 2022		Tulot	Menot	Toimintakate
11010	IT-palvelut	164 900	-164 900	0
TEHTÄVÄALUE YHTEENSÄ		164 900	-164 900	0



Henkilöstöyksikkö

Henkilöstöyksikkö tuottaa palkanlaskentapalveluja ja henkilöstöhallinnon asiantuntijapalveluja kunnalle sekä sopimusperusteisesti SOTE-kuntayhtymällä sekä lähikunnille. Tehtäväalueen vastuhenkilönä toimii hallintojohtaja.

Henkilöstöyksikön tehtävänä on huolehtia kunnan ja asiakkaiden työnantajavelvoitteista kunta-alan työehtosopimusten ja yleisten kuntatyönantajakäytäntöjen edellyttämällä tavalla. Palvelutuotanto perustuu yhteistyösopimuksiin ja suoriteperusteiseen hinnoitteluun. Yhteistyösopimusten irtisanomisaika on yksi kalenterivuosi. Henkilöstöyksikön palvelutuotannon suunnittelussa pyritään huomioimaan suoritemäärän vaihtelu ja asiakasorganisaatioiden toiminnan muutokset. Vuoden aikana valmistaudutaan aluehallinnon uudistumiseen ja sitä kautta Saarikan palkkahallinnon siirtymiseen aluehallinnon alaisuuteen.

Kuntastrategiaan perustuvat tavoitteet		
Tavoite:	Mittari:	Tavoitetaso 2022 ja konkreettiset toimenpiteet:
Laatu ja taloudellisuus: Palkkahallinnon palvelut tuotetaan tehokkaasti ja taloudellisesti.	Suoritemäärät ja niiden kehitys Suoritehinnat ja niiden kehitys Reklamaatioiden määrä	Hinnoittelu perustuu toteutuneisiin kustannuksiin. Reklamaatioiden määrä laskeva
Toimintatapa: Palkkahallinnon palvelut toteutetaan yhteistyösopimusten mukaisina.	Asiakastapaamiset Asiakaspalaute	Asiakkaat tavataan henkilökohtaisesti Tyytyväiset asiakkaat
Digitaalisuus: Palkanlaskennan ja henkilöstöhallinnon työprosesseja kehitetään jatkuvasti ja niissä hyödynnetään käytössä olevien tietojärjestelmien ominaisuuksia täysimääräisesti.	Uusi HR-laskentaohjelma käytössä, oheisjärjestelmiä jätetään pois	Palkanlaskennan ja henkilöstöhallinnon keskeiset työprosessit ja tietojärjestelmäyhteydet määritellään ja dokumentoidaan.

MÄÄRÄRAHA VUODELLE 2022		Tulot	Menot	Toimintakate
11020	Henkilöstöyksikkö	260 000	-392 660	-132 660
TEHTÄVÄALUE YHTEENSÄ		260 000	-392 660	-132 660



Ruoka- ja siivouspalvelut

Tehtäväalueen tarkoitus on tuottaa tarvittavat ateriat- ja siivouspalvelut ja sen vastuuhenkilönä toimii ruokapalvelupäällikkö. Ruoka- ja siivouspalvelut kuuluvat hallintojohtajan vastuualueelle.

Ruoka- ja siivouspalvelujen suurimmat sisäiset asiakkaat ovat perusopetus, lukio ja päivähoito. Yksikkö myy ateriapalveluja sopimusperusteisesti myös kuntaorganisaation ulkopuolelle Perusturvaliikelaitos Saarikalle. Ruokapalvelut toteutetaan yhden keskuskeittiön mallilla. Keskuskeittiö sijaitsee syksyyn 2022 saakka terveysaseman tiloissa. Soteku-keskuksen valmistumisen jälkeen kaikki ruoka valmistetaan koulun keittiöllä. Palvelutuotannon suunnittelussa huomioidaan mahdolliset suoritemäärissä ennustetut muutokset.

Sivistyspalvelukeskuksen lisäksi ruokapalvelun sisäisiä asiakkaita on kunnan henkilöstö. Ruokapalvelu hoitaa myös tilavaraukset ja kokoustarjoilut. Saarikkaa palvelee eri yksiköissä.

Siivouspalvelu huolehtii perusopetuksen tilojen, lukion, kirjaston päiväkotien, liikuntahallin, Himmelin, Kruukkilan, Jokelan, nuorisotalon, puhdistamon ja liikuntapaikkojen pukutilojen puhtaanapidosta siivoustyön mitoituksen mukaisesti. Siivouspalvelut toteutetaan omana palvelutuotantona, pienessä määrin käytetään ostopalvelua. Siivouspalvelut tuotetaan ja hankitaan keskitetysti tehokkaan suunnittelun ja siivousmitoituksen mukaisen laatutason huomioiden.

Ruoka- ja siivouspalveluiden toimintaa ohjataan kestävän kehityksen näkökulmat huomioiden, hyödyntämällä uusia teknologisia ratkaisuja, sitoutumalla valtakunnallisiin ravitsemussuosituksiin sekä kehittämällä uusia tehokkaita toimintatapoja.

Kuntastrategiaan perustuvat tavoitteet		
Tavoite:	Mittari:	Tavoitetaso 2022 ja konkreettiset toimenpiteet
Talouden tasapaino: Ruoka- ja siivouspalvelut toteutetaan tehokkaasti ja taloudellisesti.	Suoritemäärät ja niiden kehitys Suoritehinnat ja niiden kehitys	Suoritemäärät toteutetaan ennakoidusti Suoritehinnat pidetään maan keskiarvon tasolla
Laadukas palvelu: Ruoka- ja siivouspalvelujen laatutaso on suositusten mukainen.	Eri-ikäisten ravitsemussuositukset Mitoituksen mukainen siivous Ruokapalvelujen tuotannolle asetettujen vaatimusten täyttyminen Painotukset hankinnoissa	Toteutetaan palvelut huomioiden ikäryhmien suosituksia Mitoitukset päivitetään säännöllisesti, Toteutetaan omavalvontasuunnitelmaa Hankinnoissa noudatetaan hankintaohjetta ja huomioidaan vastuullisuuden näkökulma
Yhteistyö: Ruoka- ja siivouspalvelut toteutetaan palvelusopimusten mukaisina.	Asiakastyytyväisyyskyselyt	Asiakastyytyväisyyskyselyt kaikille asiakasryhmille kerran vuodessa Palvelusopimukset ovat ajantasaiset ja tilaukset päivitetään muutosten mukaan



Ruokapalvelujen suoritteet ja hinnat vuodelle 2022			
	Suoritemäärä / vuosi	Suoritteen hinta	Suoritteet / työntekijä / työpäivä
Ruokapalvelut	215 500	3,83 €	78,73

MÄÄRÄRAHA VUODELLE 2022		Tulot	Menot	Toimintakate
15250	Ruokapalvelut	855 850	-824 960	30 890
15300	Siivoustoimi	276 200	-264 000	12 200
TEHTÄVÄALUE YHTEENSÄ		1 132 050	-1 088 960	43 090



2.3 Sosiaali- ja terveystoimen päävastuualue

Vastuualueen toimielimenä toimii kunnanhallitus ja vastuuhenkilönä toimii kunnanjohtaja.

Sosiaali- ja terveydenhuollon yhteistoiminta-alueen muodostamisen jälkeen ns. laajan perusturvan sosiaali- ja terveystoimen palvelut toteutetaan ostopalveluina SoTe kuntayhtymältä (perusterveydenhuolto ja sosiaalityö) ja Keski-Suomen sairaanhoitopiiriltä (erikoissairaanhoito).

Ympäristöterveydenhuolto ja eläinlääkintähuolto ovat yhteistoiminta-alueen hoidettavina, ko. kustannuspaikoille kirjataan isäntäkunta Viitasaarelle maksettava osuus.

Päävastuualueen talousarvio sisältää lisäksi kunnan vastuulle edelleen kuuluvia sosiaali- ja terveystoimen eläkemenoperusteisia maksuja, joihin on varattu määräraha sosiaali- ja terveystoimen eri kustannuspaikoille. Muun toiminnan kustannuspaikalle kirjataan tilastoinnissa sosiaalihuoltoon kuuluva osuus oppilashuoltotyöstä (koulukuraattori- ja psykologipalvelujen järjestämisen kustannukset, jotka eritellään sivistystoimen kokonaisuuden alla). Vanhusten kotipalvelun kustannuspaikalle on varattu avustuspäämääräraha vanhusten siivouspalvelujen oston tukemiseen sekä sotaveteraanien ateriat- ja siivouspalvelujen järjestämiseen

Kuntastrategiaan perustuvat tavoitteet		
Tavoite:	Mittari:	Tavoitetaso 2022 ja konkreettiset toimenpiteet:
Aktiivisuus ja yhteistyö: Sosiaali- ja terveystoimen palvelujen omistajaohjauksen toimivuus sekä sote-kiinteistöt ratkaisut	Kunnan päätöksenteon vaikuttavuus sote-palveluihin	Uusi soteku-keskus valmistuu alkusyksyn aikana suunnitelman mukaisena
Taloudellisuus: Sosiaali- ja terveystoimen palvelut tuotetaan tehokkaasti ja taloudellisesti.	Kustannukset	Kaikkien kuntien keskitaso Talousarvio toteutuu



**KÄYTTÖTALOUSOSA, TALOUSARVIO 2022 SOTE PÄÄVASTUUALUE,
ulkoisen ja sisäisen**

	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TA21/22 muutos, €	TA 21/22 muutos, %
Toimintatuotot	33 064	37 000	1 000	-36 000	-97,30 %
Myyntituotot	33 064	37 000	1 000	-36 000	-97,30 %
Toimintakulut	-17 504 825	-18 653 570	-18 768 930	-115 360	0,62 %
Henkilöstökulut	-308 165	-287 920	-323 680	-35 760	12,42 %
Palvelujen ostot	-16 969 517	-18 178 980	-18 243 060	-64 080	0,35 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 580	-2 350	-2 190	160	-6,81 %
Avustukset	-221 963	-184 320	-200 000	-15 680	8,51 %
Muut toimintakulut	-3 600	0	0	0	0,00 %
TOIMINTAKATE	-17 471 760	-18 616 570	-18 767 930	-151 360	0,81 %
VUOSIKATE	-17 471 760	-18 616 570	-18 767 930	-151 360	0,81 %
Poistot ja arvonalentumiset	-5 868	-5 870	-5 870	0	0,00 %
Suunnitelman mukaiset poistot	-5 868	-5 870	-5 870	0	0,00 %
TILIKAUDEN TULOS	-17 477 628	-18 622 440	-18 773 800	-151 360	0,81 %

MÄÄRÄRAHA VUODELLE 2022		Tulot	Menot	Toimintakate
20000	Sosiaalihuolto		-7 300	-7 300
21000	Perusterveydenhuolto		-12 921 800	-12 921 800
21110	Erikoissairaanhoito		-5 139 400	-5 139 400
21200	Ympäristöterveydenhuolto		-45 560	-45 560
21210	Eläinlääkintähuolto		-120 500	-120 500
26500	Työmarkkinatuen kuntaosuus		-200 000	-200 000
27200	Sosiaali- ja terveystoimi eläkemenoperusteiset maksut		-156 670	-157 670
TEHTÄVÄALUE YHTEENSÄ			-18 591 230	-18 591 230

2.4 Sivistystoimen päävastuualue

Sivistyslautakunta edustaa sivistyspalvelukeskuksen toimielintä. Sivistyslautakunnan tehtävänä on

- vastata lautakunnan alaisuuteen kuuluvan oman ja ostetun palvelutuotannon laadusta ja saatavuudesta
- valvoa ja huolehtia voimassa olevien säädösten, määräysten ja velvoitteiden toteutumista palvelutuotannossa
- valvoa kunnan omien päätösten ja linjausten toteutumista

Sivistyspalvelukeskuksen perustehtävänä on järjestää kasvatus- ja koulutuspalvelut sekä kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut valtakunnallisten vaatimusten ja kunnan omien linjausten mukaisesti. Sivistyspalvelujen lisäksi vastuualueelle on sisällytetty sote-sektorilta oppilashuollon palvelujen järjestäminen.

Päävastuualueen talousarvio sisältää tarkemmin esiteltävien tehtäväalueiden käyttötalouden lisäksi kunnan maksuosuuden Viitasalo-opiston (musiikkiopiston) toiminnasta.

Sivistyspalvelukeskuksen tilivelvollinen viranhaltija on sivistysjohtaja.

Kuntastrategiaan perustuvat tavoitteet		
Tavoite:	Mittari:	Tavoitetaso 2022 ja konkreettiset toimenpiteet:
Osallisuus: Sivistyspalvelut tuotetaan asiakaslähtöisesti. Niitä kehitetään kuntalaisia ja henkilöstöä osallistaen.	Toteutunut yhteistyö: eri yksikköjen asiakasillat, toteutuneet kokoukset, asiakas- ja henkilöstökyselyt	Ilta koulut: vähintään yksi. Seudulliset sivistysjohtajien palaverit: vähintään yksi. Vähintään kahdeksan sivistyslautakunnan kokousta Keskeisiltä toiminnan alueilta asiakaspalautekyselyt.
Yhteistyö: Palveluiden tuottamisessa tehdään yhteistyötä kolmannen sektorin kanssa.	Myönnetty avustukset ja yhteiset toiminnot.	Hyvä taso: 20 järjestöä, 22 000 € avustuksia. Kiitettävä taso: avustussumma 23 000 €. Kolmannen sektorin kanssa yhteisesti toteutettuja toimintoja/ tapahtumia vähintään yksi.
Peruspalvelut: Peruspalveluiden turvaaminen varhaiskasvatuksessa, esi- ja perusopetuksessa sekä lukiokoulutuksessa, kulttuuritoiminnassa, nuorisotoiminnassa, oppilashuollossa ja liikuntatoiminnassa.	Yhteenveto palveluista, palveluiden määrä ja saavutettavuus. Henkilöstömitoitus/rekrytointi	Ajantasainen julkinen tieto (verkkosivuilla) lasten, nuorten ja perheiden palveluista. Hyvä tavoitetaso: palvelut saman kokoisten kuntien keskiarvoissa. Kaikille vähintään kolmen päivän koulutus ajankohtaisista alan sisällöistä.
Taloudellisuus: Palvelut tuotetaan kustannustehokkaasti	Eri palveluiden kustannukset/asiakas ja kustannukset/asukas suhteessa maakunnan ja valtakunnan keskiarvoihin	Hyvä taso: verrokkikuntien keskitason kustannustehokkuus. Erinomainen taso: verrannollinen palveluntarjonta alle keskitason kustannusten.



**KÄYTTÖTALOUSOSA, TALOUSARVIO 2022 SIVISTYSTOIMEN PÄÄVASTUUALUE,
ulkoinen ja sisäinen**

	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TA21/22 muutos, €	TA 21/22 muutos, %
Toimintatuotot	641 780	703 500	514 670	-188 830	-26,84 %
Myyntituotot	282 305	277 890	250 220	-27 670	-9,96 %
Maksutuotot	141 310	169 250	154 200	-15 050	-8,89 %
Tuet ja avustukset	179 559	222 070	76 500	-145 570	-65,55 %
Muut toimintatuotot	38 606	34 290	33 750	-540	-1,57 %
Toimintakulut	-6 867 768	-7 143 500	-7 677 000	-533 500	7,47 %
Henkilöstökulut	-4 472 524	-4 313 000	-4 559 610	-246 610	5,72 %
Palvelujen ostot	-1 552 207	-1 698 290	-1 374 550	323 740	-19,06 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-167 699	-263 080	-256 370	6 710	-2,55 %
Avustukset	-137 884	-132 710	-178 180	-45 470	34,26 %
Muut toimintakulut	-537 454	-736 420	-1 308 290	-571 870	77,66 %
TOIMINTAKATE	-6 225 988	-6 440 000	-7 162 330	-722 330	11,22 %
VUOSIKATE	-6 225 988	-6 440 000	-7 162 330	-722 330	11,22 %
Poistot ja arvonalentumiset	-407 174	-565 020	-8 960	556 060	-98,41 %
Suunnitelman mukaiset poistot	-407 174	-565 020	-8 960	556 060	-98,41 %
TILIKAUDEN TULOS	-6 633 161	-7 005 020	-7 171 290	-166 270	2,37 %



Varhaiskasvatus

Karstulan varhaiskasvatuksen toimintakulttuurin keskeinen ajatus on tarjota kaikille lapsille monipuolista kasvatusta hoitopaikasta riippumatta. Kaikilla toimintamuodoilla yhteisenä arvona voidaan pitää lapsilähtöisyyttä sekä yhdenvertaista kohtelua lasten ja perheiden kesken. Toiminnassa korostuu monipuolisuus ja leikin keskeinen merkitys oppimisessa. Tehtäväalueen vastuhenkilö on varhaiskasvatusjohtaja.

Varhaiskasvatuksen toimintamuodot:

Laaksolan päiväkoti

Yksikössä 39 lasta. Laaksolassa toteutetaan myös esikoululaisten täydentävä varhaiskasvatus sekä osittain perhepäivähoidon varahoito.

Vuoropäiväkoti Rypäle

Yksikössä järjestetään ns. vuoropäivähoito, eli ilta-, yö- ja viikonloppuhoito sitä tarvitseville lapsille. Yksikössä on 25 lasta.

Perhepäivähoidossa omissa kodeissaan on töissä kuusi perhepäivähoitajaa, joilla on hoidettavana yhteensä 37 lasta.

Varhaiskasvatusta tarvitsevien lasten määrä on ollut viime vuosina hivenen laskeva. Tämä heijastuu perhepäivähoitajien määrään. Vuonna 2018 heitä oli yhdeksän, 2019 kahdeksan ja 2020 kuusi. Tällä perhepäivähoitajien määrällä tuotetaan varhaiskasvatuspalvelut myös vuonna 2022.

Talousarvioon sisältyvän tukijärjestelmän mukaisesti 31.12.2022 loppuun mennessä syntyneille lapsille tarjotaan 12 kk:n ajan maksuton varhaiskasvatuspaikka tai vaihtoehtoisesti maksetaan kotona tai yksityisessä hoidossa oleville alle kolmevuotiaille lapsille 100 € / kk kuntalisää kotihoidontukeen.

Kuntastrategiaan perustuvat tavoitteet		
Tavoite:	Mittari:	Tavoitetaso 2022 ja konkreettiset toimenpiteet:
Laadukas varhaiskasvatus: Vasu / kuntavasus. Henkilöstön koulutus: Lapsiryhmien koko / tilat. Pedagoginen johtaminen. Toiminnan suunnittelu. Arviointi ja kehittäminen.	Vanhemmilta saatu palaute. Vasu-kyselyt vanhemmille ja vasu-keskustelut. Henkilöstön kouluttautuminen. Vanhemmilta saatu palaute. Toiminta on suunnitelmallista ja tavoitteellista.	Järjestetään laadukasta varhaiskasvatusta kaikille Karstulasta hoitopaikkaa hakeville lapsille. Huolehditaan pätevän henkilöstön riittävästä. Hoitopaikka osoitetaan perheelle kahden viikon kuluessa hakemuksen jättämisestä.
Taloudellisuus: Varhaiskasvatus tuotetaan tehokkaasti ja taloudellisesti	Kustannukset verrokkikuntien keskitasolla tai alle	Hyvä taso, vertailuarvot: varhaiskasvatuspalvelut 2020 euroa / asukas: Karstula 322 € K-S:n keskiarvo 470 € Koko maan keskiarvo 537 €
Osallisuus: Toimiva yhteistyö kodin ja varhaiskasvatuksen kesken. Perheillä on mahdollisuus osallistua varhaiskasvatuksen toiminnan suunnitteluun, toteuttamiseen ja arviointiin	Varhaiskasvatussuunnitelmat, Lapset puheeksi – keskustelut. vanhempainillat, vasu-keskustelut. Kasvatuskumppanuus.	Puolivuositteittain toteutetut keskustelut ja vanhempainillat. Perheille tehtävät asiakaskyselyt vähintään kerran vuodessa



MÄÄRÄRAHA VUODELLE 2022		Tulot	Menot	Toimintakate
31000	Päiväkoti Laaksola	48 150	-607 230	-559 080
31100	Perhepäivähoito	25 520	-387 620	-362 100
31200	Lasten kotihoidontuki		-115 000	-115 000
31300	Päiväkoti Rypäle	28 150	-365 890	-337 740
TEHTÄVÄALUE YHTEENSÄ		101 820	-1 475 740	-1 373 920

Esi- ja perusopetus

Tehtäväalueen tarkoitus on järjestää esi- ja perusopetusta kunnassa ja sen vastuhenkilö on perusopetuksen ja lukion rehtori.

Kunta järjestää esi- ja perusopetusta alueellaan asuville esiopetus- ja oppivelvollisuusikäisille. Lapsen on osallistuttava vuoden kestävästi esiopetukseen oppivelvollisuutta edeltävänä vuonna. Esiopetus on tavoitteellista toimintaa, jonka tehtävänä on tarjota joustava, lapsen tarpeista lähtevä oppimisen polku varhaiskasvatuksesta esiopetukseen ja edelleen perusopetukseen. Esiopetusryhmä toimii Karstulan Yhtenäiskoulussa. Esiopetuksessa on kaksi opettajaa, erityislastentarhanopettaja ja ohjaaja.

Perusopetus luo perustan oppilaiden yleissivistykselle. Perusopetuksen järjestämistä ohjaavat perusopetuslain ja -asetuksen säädökset sekä opetussuunnitelman perusteet. Perusopetuksella on opetus- ja kasvatustehtävän lisäksi myös yhteiskunnallinen, kulttuuri- sekä tulevaisuustehtävä.

Karstulassa toimii yhteinen perusopetus luokilla 1-9, jossa on 22 luokkaa ja näistä kolme ns. pienluokkaa. Luokkakoot ovat 6-21 oppilasta. Luokanopettajia on 12, erityisopettajia 5, aineenopettajia 21. Koulunkäynninohjaajia on perusopetuksessa 8.

Oppilashuolto toimii opetussuunnitelman ja oppilashuoltolain mukaisesti osana koulun toimintaa.

Aamu- ja iltapäivätoiminta on oppituntien ulkopuolista toimintaa, joka on suunnattu 1. ja 2.luokan oppilaille sekä erityisopetuksen oppilaille. Toiminta järjestetään kunnan omana toimintana esiopetuksen tiloissa iltapäivisin klo12-16 välisenä aikana.

Kuntastrategiaan perustuvat tavoitteet		
Tavoite:	Mittari:	Tavoitetaso 2022 ja konkreettiset toimenpiteet:
Yhteistyö: tehokas yhteistyö kolmannen sektorin, siivous-, ruokailu-, koulukuljetus- ja kiinteistöhoitopalveluiden kanssa. Seutu- ja alueyhteistyöverkoston toimintaan osallistuminen.	Tukipalvelujen toimivuus ja tehokkuus, kustannukset. Yhteistyöverkoston tuomat kustannussäästöt koulutusten järjestämisestä ja tukimuotojen yhdistämisessä.	Palvelusopimusten toteutumien ja päivittäisten toimintojen sujuvuus luotettavasti todennetaan asiakaskyselyin. Kustannussäästöt ja tehokkuus yhteistyöverkostoista.
Laadukas perusopetus: koululaisille luodaan edellytykset hyvään oppimiseen peruskoulussa ja menestymiseen jatko-opinnoissa. Oppilashuollon palvelut tarjolla ja kolmiportaisen tuen toteuttaminen mahdollistettu.	Oppimistulosten arvioinnit ja valtakunnalliset kokeet, päättötodistuksen saaneiden määrä sekä jatko-opintoihin pääseminen. Kolmiportaisen tuen toimivuus ja tilastoinnit, Lapset puheeksi -toimintamallin toteutuminen ja tilastointi, tukea saavien oppilaiden määrä, oppilashuollon ja terveydenhuollon tilastoinnit.	Päättötodistuksen saa ja jatko-opintoihin pääsee 9.luokan oppilaista 100%. Valtakunnallisissa kokeissa menestyminen vähintään keskitasoisesti. Kolmiportaisen tuen tilastoinnissa maaseutukuntien keskitaso; oppilashuollon sujuvuus ja riittävyys oppilasmäärään nähden. Lapset puheeksi- keskustelujen ja koulun oppilashuollon vaikutus sosiaalitoimen menoihin.
Osallisuus: toimiva kodin ja koulun yhteistyö.	Vanhempainiltoihin, juhliin, retkiin, vanhempaintoimikuntien tapaamisiin ja muihin	Toiminnan ja osallistujien määrä. Kouluterveyskyselyn tulokset osallistumisesta ja viihtyvyydestä



	keskustelutilaisuuksiin osallistuminen.	
Harrastusmahdollisuudet: tarjotaan monipuolista kerhotoimintaa.	Koulun kerhotoimintaan osallistujien määrä	Koulukerhojen määrän lisääntyminen ja osallistujien määrän kasvu.
Hyvinvointi: turvallinen, viihtyisä ja terveellinen kouluympäristö	Sairauspoissaolojen seuranta, työyhteisökyselyn tulokset, kouluterveyskyselyjen tulokset, tilastotiedot koululaisten liikennetapaturmista.	Sairauspoissaolojen väheneminen, työyhteisö- ja kouluterveyskyselyn tulokset yli keskitason. Liikennetapaturmien väheneminen.
Osaava ja motivoitunut henkilöstö: henkilökunnan täydennyskoulutustarpeista huolehtiminen	Täydennyskoulutuksiin osallistuminen, Veso-koulutusten järjestäminen.	Koulutuksiin osallistuminen ja niiden järjestäminen.
Talous: esi- ja perusopetus tuotetaan tehokkaasti ja taloudellisesti.	Kustannukset	Maaseutukuntien keskitasolla tai alle.

MÄÄRÄRAHA VUODELLE 2022		Tulot	Menot	Toimintakate
31500	Esiopetus	1 500	-217 510	-216 010
32200	Peruskoulun opetus	31 240	-3 252 150	-3 220 910
32500	Eriyisopetus	4 120	-368 480	-364 360
32600	Aamu- ja iltapäivätoiminta	10 000	-88 590	-78 590
32700	Koulutapaturmat	500	-930	-430
32000	Jakamattomat erät	175 870	-135 600	40 270
TEHTÄVÄALUE YHTEENSÄ		223 230	-4 063 260	-3 840 030

Lukio

Karstulan lukio on paikkakunnan ainoa toisen asteen opiskelupaikka, jonka tehtävänä on lukiokoulutuksen järjestäminen. Lukio tarjoaa palveluita myös naapurikuntien nuorille ja kaikille yhteisvalinnan kautta hakeutuville. Monipuolinen kurssitarjonta, painotukset ja opiskelijan yksilöllinen ohjaaminen takaavat lukion vetovoiman. Tehtäväalueen vastuhenkilö on perusopetuksen ja lukion rehtori.

Kuntastrategiaan perustuvat tavoitteet		
Tavoite:	Mittari:	Tavoitetaso 2022 ja konkreettiset toimenpiteet:
Laadukas lukiokoulutus: Lukiolaisille taataan riittävä kurssitarjonta sekä edellytykset opiskeluun ja jatko-opintoihin.	Arvioinnit, ylioppilaskokeet Toteutunut kurssimäärä Lukiolaisen tuet	Ylioppilaskokeiden tulosten keskiarvo vähintään 4. 130 kurssia Lukion 1.vuositaso on maksuton. Lukion ensimmäisen vuoden oppilaille tuetaan ajokortin hankintaa. Lukion 2. ja 3.vuoden opiskelijoilla on voimassa lukiolaisten tukipaketti tietokoneista sekä paikkakunnalle



	Jatko-opintoihin sijoittuminen	muuttaville 200e korvausta esim. vuokranmaksusta. Jatko-opiskelupaikan saa vähintään 70% ikäluokasta heti lukion jälkeen
Yhteistyö: Lukio toimii tiiviissä yhteistyössä eri sidosryhmien kanssa opetuksen järjestämiseksi.	Yhteiset opettajat perusopetuksen ja muiden oppilaitosten kanssa. Muualla suoritettut opinnot, oppilaitosyhteistyö Yhteistyö kunnan eri yksiköiden kanssa	Yhteiset opettajat 90%. Yhteistyösopimukset Muualla suoritettujen kurssien määrä. Kunnan tarjoamien tukipalveluiden toiminta asiakaskyselyjen perusteella vähintään hyvää (opiskeluhoito, ruokahuolto, kiinteistöhoito, IT-palvelut).
Taloudellisuus: Lukiokoulutus järjestetään kustannustehokkaasti	Kustannukset/opiskelija	Kokonaiskustannukset eivät ylitä yksikköhintaan perustuvaa rahoitusta yli 15 prosentilla. Maaseutukuntien keskitaso.
Osallisuus: Lukio hyödyntää paikallisia vahvuuksia ja toimii tulevaisuutta ennakoivasti.	Kodin ja koulun yhteistyö Paikallisuuden näkyminen opiskelijoiden suoritusmahdollisuuksissa Yhteistyö järjestöjen ja yrityselämän kanssa	Vanhempainillat joka ikäluokalle Opiskelijoille järjestetään yritysten ja järjestöjen kanssa tapaamisia, tavoitteellisesta yhteistyöstä kertyy kurssisuorituksia. Oppilaskunta- ja tutortoiminta on säännöllistä ja aktiiviset opiskelijat saavat siitä kurssisuorituksen. Tavoitetaso hyvä: vähintään 40% opiskelijoista osallistuu em. toimintaan. Yritys- ja järjestöyhteistyön kontaktien määrä.
Hyvinvointi: turvallinen, viihtyisä ja terveellinen kouluympäristö	Sairaspoissaolojen seuranta, työyhteisökyselyjen tulokset, kouluterveyskyselyjen tulokset. Tutortoiminta ja Opiskelijoiden ryhmäytymispäivät.	Tavoitetaso hyvä: Työyhteisö- ja kouluterveyskyselyiden tulokset yli verrokkikuntien keskitason Osallistujien määrä ja toteutuneet tapahtumat

MÄÄRÄRAHA VUODELLE 2022		Tulot	Menot	Toimintakate
33000	Lukio	15 550	-913 710	-898 160
TEHTÄVÄALUE YHTEENSÄ		15 550	-913 710	-898 160



Kansalaisopisto

Vapaan sivistystyön oppilaitoksena kansalaisopisto edistää kuntalaisten osaamista ja hyvinvointia järjestämällä kaikille ikäryhmille mahdollisuuksia kouluttautua ja harrastaa. Kansalaisopiston toiminta pohjautuu avoimuuteen, tasavertaisuuteen ja joustavuuteen. Tehtäväalueen vastuhenkilö on kansalaisopiston rehtori.

Kansalaisopisto on OKM:n järjestämislupaan perustuva, yleissivistävää koulutusta ja taiteen perusopetusta antava oppilaitos. Vapaan sivistystyön oppilaitoksen tehtävänä on tukea kuntalaisten omaehtoista opiskelua sekä itsensä ja kansalaisvalmiuksien kehittämistä. Opetus on suunnattu ensisijaisesti aikuisille; taiteen perusopetuksen ryhmät kuvataiteessa, käsityötaiteessa ja teatteritaiteessa on suunnattu lapsille ja nuorille. Opiston toimialueeseen kuuluu Karstula sekä Kivijärvi ja Kyyjärvi, joiden kanssa kunnalla on sopimus toiminnan järjestämisestä. Kansalaisopiston lähes sadassa opintoryhmässä opiskelee noin 1 000 opiskelijaa vuosittain. Valtionosuutta kansalaisopisto saa toimintaansa varten 3327 vuosittaisen opetustunnin perusteella. Ylimenevältä tuntimäärältä kustannuksista vastaavat kokonaan kansalaisopiston ylläpitäjäkunnat.

Kuntastrategiaan perustuvat tavoitteet		
Tavoite:	Mittari:	Tavoitetaso 2022 ja konkreettiset toimenpiteet:
Peruspalvelu: KKO järjestää monipuolista ja kuntalaisten tarpeita vastaavaa vapaan sivistystyön koulutusta. Kurssitarjonnan monipuolistaminen.	Tilastotiedot oppilasmääristä ja tuntimääristä, suunnitellut vs. toteutuneet kurssit. Uusia opintoaloja kattavien kurssien määrä.	Toteutuneiden kurssien määrät: välttävä 3300 tuntia, tyydyttävä 3350 tuntia, hyvä 3400 tuntia, erinomainen yli 3500 tuntia. Hyvä taso: suunnitelluista kursseista yli 85% toteutuu. Erinomainen taso: 90% tai enemmän toteutuu. Monipuolistumisen hyvä taso: 4-6 uutta kurssilajia, erinomainen taso: 8 tai enemmän.
Talouden tasapaino: Toiminta on kustannustehokasta sekä tilojen että toiminnan osalta.	Tilastot ja tilinpäätöstiedot: kustannukset € / tunti, toteutuman keskiarvo	Kustannusten taso: tyydyttävä 65 €/tunti, hyvä 60 €/tunti, erinomainen 55 €/tunti.
Tavoittavuus: Kehitetään verkkovälitteistä opetusta. Otetaan käyttöön digiopetusmateriaaleja sekä oppilaitoshallinnon digitaalisia työkaluja.	Verkkokurssien määrä. Opintotoimiston digityökalujen käyttö (sähköinen päiväkirja, sähköiset ilmoittautumiset.) Palautekyselyjen toteutus sähköisesti.	Verkkokursseja/ luentoja tarjolla (tyydyttävä 1 – erinomainen 4). Hyvä taso: Opettajista 70% käyttää sähköistä päiväkirjaa.

MÄÄRÄRAHA VUODELLE 2022		Tulot	Menot	Toimintakate
33100	Kansalaisopisto	70 600	-320 870	-250 270
33110	Taiteen perusopetus	2 300	-13 910	-11 610
TEHTÄVÄALUE YHTEENSÄ		72 900	-334 780	-261 880



Musiikkiopisto

Kunnalla on lakisääteinen velvoite järjestää taiteen perusopetuslain mukaista toimintaa kuntalaisille eri taidemuodoissa. Musiikin osalta tarjotaan laajan oppimäärän opetusta ostopalveluna Viitasalo-opistolta, koska Karstulan koon huomioiden oman musiikkiopiston ylläpitäminen ei ole mielekasta. Kunta järjestää opetuksen tarvitsemat tilat Karstulassa tapahtuvaan opetukseen. Karstulan osuus Viitasalo-opiston vuositunneista on 1266 tuntia eli 23,2 %. Viitasalo-opistossa on nykyisin 22 karstusta lasta ja nuorta muskari- ja instrumenttiopinnoissa. Kunnan maksuosuus vuodelle 2022 muodostuu opetuksen ostopalvelusta sekä tilakustannuksista. Kunnalle kuuluva valtionosuus musiikin perusopetuksen tuottamiseen tuloutuu Viitasalo-opiston kautta.

Kuntastrategiaan perustuvat tavoitteet		
Tavoite:	Mittari:	Tavoitetaso 2022 ja konkreettiset toimenpiteet:
Osallisuus: Musiikkiopiston oppilaaksi hakeutuminen kaikkien ulottuvilla.	Tiedottaminen: sekä kunta että musiikkiopisto tiedottavat harrastusmahdollisuuksista	Hyvä taso: Oppilaita Karstulasta yli 20. Erinomainen taso: oppilaita 30 tai yli.
Yhteistyö: Musiikkiopiston opetus tuotetaan ostopalveluna Viitasalo-opistolta, kuntien välinen yhteistyö.	Toiminnan suunnittelussa ja toteutuksessa huomioidaan myös Karstulan lasten ja nuorten musiikkiharrastusten tarpeet.	Hyvä taso: Karstulassa toteutuu vähintään viiden pääinstrumentin ja pakollisten ryhmäaineiden opetusta. Kiitettävä taso: Karstulassa toteutuu kuuden tai useamman pääinstrumentin sekä ryhmäaineiden opetusta. Yhteisiä oppilaskonsertteja esim. kansalaisopiston kanssa.
Peruspalvelut: Taiteen perusopetuslain mukainen musiikinopetus toteutetaan laajan oppimäärän mukaisesti ja saavutettavuus huomioiden.	Musiikkiopiston soitonopetus tarjolla Karstulassa.	Musiikkiopiston toiminta avoimesti näkyvissä mm. esityksinä.
Taloudellisuus: Palvelut tuotetaan kustannustehokkaasti	Musiikkiopiston kustannukset oppilaslukuun suhteutettuna sekä suhteessa maakunnan ja valtakunnan keskiarvoihin.	Hyvä taso: keskitason kustannustehokkuus Erinomainen taso: verrannollinen palveluntarjonta alle keskitason kustannusten.

MÄÄRÄRAHA VUODELLE 2022		Tulot	Menot	Toimintakate
33300	Musiikkiopisto		-66 470	-66 470
TEHTÄVÄALUE YHTEENSÄ			-66 470	-66 470



Kirjastopalvelut

Kirjastopalvelut tuottavat kirjasto- ja tietopalveluja kirjastolain (29.12.2016/1492) mukaisesti. Tehtäväalueen vastuuhenkilönä toimii kirjastotoimenjohtaja.

Karstulan kirjasto kuuluu Keski-kimppaan, joka kattaa kaikki Keski-Suomen 23 kuntaa. Yhteisen kirjastojärjestelmän, verkkokirjaston ja viikoittaisten aineistokuljetusten ansiosta kuntalaisten käytössä on yli 2 miljoonan niteen kirjastokokoelma oman kokoelman lisäksi. E-kirjaston kautta käytettävissä on tuhansia erikielisiä sähköisiä kirjoja ja lehtiä. Omatoimikirjasto mahdollistaa kirjastopalvelujen käytön monipuolisesti asiakkaiden haluamina aikoina. Monipuolinen viestintä ja informaation toiminta edistävät asiakkaiden kykyä käyttää kirjastoa monipuolisesti ja omatoimisesti.

Vuonna 2019 fyysisiä kirjastokäyntejä oli 39 215 ja verkkokäyntejä 21 085, kokonaislainaus oli 65 645 lainaa; vuoden 2020 vastaavat luvut olivat 26 599, 19 929 ja 47 465. Varsinkin kirjastokäyntien määrä ja kokonaislainaus vähenivät vuonna 2020 koronan takia; kirjasto oli osan vuotta suljettuna kokonaan tai toimi rajoitetusti. Vuoden 2022 tavoitteena on nostaa kirjaston kokonaislainausmäärää lähelle vuoden 2019 määriä. – Yleisten kirjastojen tilastot löytyvät: <http://tilastot.kirjastot.fi/>.

Kuntastrategiaan perustuvat tavoitteet		
Tavoite:	Mittari:	Tavoitetaso 2022 ja konkreettiset toimenpiteet:
Osallisuus: Lisääntynyt ja monipuolinen kirjastopalvelujen käyttö	Lainaus / asukas Fyysiset käynnit / asukas Käyntien määrä palvelu- ja omatoimijalla Verkkokäyntien määrä	Lainaus ja fyysiset käynnit yli maaseutukuntien keskitason
Taloudellisuus: Kirjastopalvelut toteutetaan tehokkaasti ja taloudellisesti.	Toimintakulut / asukas	Kustannustaso maaseutukuntien keskitasolla
Laadukas kirjasto: Eri käyttäjäryhmien tiedonhakutaitojen parantaminen. Kysynnän ja tarjonnan kohtaaminen, kokoelman monipuolisuus ja ajantasaisuus	Käyttäjäkoulutusten osallistujamäärä, tapahtumien osallistujamäärä/1000 asukasta. Hankinnat / 1000 asukasta, poistojen määrä suhteessa hankintoihin. Kirjallisuudenlajien suhteellinen osuus lainauksessa ja hankinnoissa	Osallistujamäärät yli maaseutukuntien keskitason Hankintojen määrä maaseutukuntien keskitasolla, poistojen määrä. Kirjallisuudenlajien suhteellinen osuus samankaltainen lainauksessa ja hankinnoissa, tarkoituksenmukainen lehtivalikoima
Hyvinvointi: Viihtyisä ja turvallinen kirjastotila sekä ammattitaitoinen ja motivoitunut henkilökunta	Asiakaskyselyt. Henkilöstön täydennyskoulutuspäivien määrä.	Vähintään 1 asiakaskysely/vuosi Vähintään 4 koulutuspäivää / työntekijä /vuosi

MÄÄRÄRAHA VUODELLE 2022		Tulot	Menot	Toimintakate
34000	Kirjasto	3 500	-278 630	-275 130
TEHTÄVÄALUE YHTEENSÄ		3 500	-278 630	-275 130



Kulttuuripalvelut

Kulttuuripalveluna toteutetaan kulttuurielämyksiä paikkakunnalla asuvalle ja vierailevalle väestölle sekä tuetaan kuntalaisten omaehtoista kulttuuritoimintaa. Tehtäväalueesta vastaa kulttuurivastaava.

Laki kuntien kulttuuritoiminnasta (166/2019) määrää, että kunnan kulttuuritoiminnan tulee: 1) edistää kulttuurin ja taiteen yhdenvertaista saatavuutta ja monipuolista käyttöä; 2) luoda edellytyksiä ammattimaiselle taiteelliselle työlle ja toiminnalle; 3) edistää kulttuurin ja taiteen harrastamista sekä niihin liittyvää kansalaistoimintaa; 4) tarjota mahdollisuuksia kulttuurin ja taiteen eri muotojen ja alojen tavoitteelliseen taide- ja kulttuurikasvatukseen; 5) edistää kulttuuriperinnön ylläpitämistä ja käyttöä sekä paikallista identiteettiä tukevaa ja kehittävää toimintaa; 6) edistää kulttuuria ja taidetta osana asukkaiden hyvinvointia ja terveyttä, osallisuutta ja yhteisöllisyyttä sekä paikallista ja alueellista elinvoimaa; 7) edistää kulttuurista vuorovaikutusta ja kansainvälistä toimintaa ja toteuttaa muita kulttuuriin ja taiteeseen liittyviä toimia. Kunnan tulee yllämainittuja tehtäviä ja niihin liittyviä palveluita järjestäessään ottaa huomioon paikalliset olosuhteet ja voimavarat sekä eri väestöryhmien tarpeet.

Kunta voi järjestää kulttuuritoiminnan itse taikka yhteistyössä toisten kuntien kanssa tai muulla tavoin. Kuntien kulttuuritoiminnan järjestämisessä tulee olla riittävää ja monipuolista asiantuntijaosaamista.

Kuntastrategiaan perustuvat tavoitteet		
Tavoite:	Mittari:	Tavoitetaso 2022 ja konkreettiset toimenpiteet:
Osallisuus: Kunta tuottaa tai on mukana toteuttamassa monipuolista kulttuuritarjontaa kaikenikäisille.	Tapahtumien määrä, kävijämäärät	Hyvä taso: Kunnan tuottamien kulttuuritapahtumien määrä vähintään 20. Hyvä kävijämäärätaso: yhteenlaskettuna 6000 käyntiä.
Taloudellisuus: Kulttuuripalvelut toteutetaan tehokkaasti, taloudellisesti ja yhdenvertaisuus huomioiden yhteistyössä kunnan ulkopuolisten toimijoiden kanssa. Luodaan kulttuurista imagoa Karstulalle sekä ylläpidetään kulttuuriperintöä.	Kustannukset €/asukas Yhteistyökumppanien määrä (yhdistykset, yritykset, muut kunnat) Kotiseutumuseon ja Kruukkilan toiminta Käsityötilan käyttäjä-/kävijämäärien kasvu	Hyvä taso: Maaseutukuntien keskitaso €/asukas. Kulttuuritapahtumien tuottamisessa mukana muita tahoja, hyvä taso yhteensä 8 kunnan ulkopuolista toimijaa. Kotiseutumuseo avoinna kesäkaudella vähintään 5 pvää/vko heinäkuun ajan. Kruukkilan käytössä yleisötilaisuuksia: hyvä taso 15% kokonaiskäytöstä. Käsityötilan käyttäjämäärän kasvu: tyydyttävä taso 10% - erinomainen 25%.
Luodaan edellytyksiä kuntalaisten omaehtoiselle kulttuuritoiminnalle.	Myönnettyjen kulttuuri-avustusten lukumäärä ja euromäärä. Karstusten kulttuuritoimijoiden järjestämien tilaisuuksien määrä.	Hyvä taso: 3-5 yhdistystä saa kulttuuritukea. Hyvä omaehtoisten tapahtumien taso: 10-15 tilaisuutta.
Edistetään kuntien välistä yhteistyötä kulttuuripalveluiden tuottamisessa	Yhteisten tilaisuuksien määrä.	Hyvä taso: vähintään kolme kuntien yhteisesti toteuttamaa kulttuuritapahtumaa.

MÄÄRÄRAHA VUODELLE 2022		Tulot	Menot	Toimintakate
34100	Kulttuuritoimi	3 100	-29 980	-26 880
TEHTÄVÄALUE YHTEENSÄ		3 100	-29 980	-26 880

Nuorisopalvelut

Nuorisopalveluiden tehtävä on tukea nuorten kasvua ja itsenäistymistä, edistää aktiivista kansalaisuutta sekä parantaa nuorten kasvu- ja elinolosuhteita.

Nuorisopalveluiden toiminta perustuu nuorten terveiden elintapojen, päihteettömyyden, sosiaalisen vahvistamisen sekä turvallisen ja aktiivisen kasvuympäristön tukemiseen ja kehittämiseen ennaltaehkäisevällä tavalla. Menetelminä ovat ohjattu nuorisotalotoiminta, nuorten osallisuuden tukeminen ohjaamalla nuorisovaltuustotoimintaa, järjestämällä retkiä, leirejä ja tapahtumia itse sekä yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa.

Kuntastrategiaan perustuvat tavoitteet		
Tavoite:	Mittari:	Tavoitetaso 2022 ja konkreettiset toimenpiteet:
Palvelun laatu: Nuorisopalvelut tuotetaan asiakaslähtöisesti nuorisotyön menetelmin itse tai yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa	Nuorisotalon käyttötunnit ja kävijämäärä. Järjestettyjen tapahtumien, retkien ja leirien määrä.	Nuorisotalo avoinna talvikaudella neljänä päivänä viikossa. Järjestetään vähintään kolme nuorisotapahtumaa ja kolme retkeä. Nuorten kulttuuri- ja virkistysmatka ulkomaille.
Osallisuus: Edellytysten luominen nuorten omaehtoiselle toiminnalle ja aktiivisen kansalaisuuden tukeminen	Nuorisovaltuuston kokousten määrä ja edustajien osallistuminen kunnalliseen päätöksentekoon.	Kokoontumisten säännöllisyys. Osallistuminen päätöksentekokokousten toimintaan.
Yhteistyö: Lakisääteisen nuorten palvelu- ja ohjausverkoston ylläpitäminen sekä seutukunnallisen yhteistyön syventäminen.	Ohjausverkoston kokousten ja seutukunnallisesti järjestettyjen tapahtumien määrä.	Ohjausverkostolla kaksi kokoontumista kevät- ja syyskaudella sekä osallistuminen seutukunnallisiin nuorisotapahtumiin.
Osaava henkilöstö: Henkilöstön osaamisen kehittäminen koulutuksin ja työhyvinvoinnista huolehtiminen.	Koulutuspäivien määrä Työnohjaukseen osallistuminen	Hyvä taso: kolme koulutuspäivää/työntekijä. Hyvä taso työnohjauksessa: lukukausittain yksi tapaaminen.

Etsivä nuorisotyö

Etsivä nuorisotyö on 15-29 -vuotiaille tarkoitettua ennaltaehkäisevää ja korjaavaa toimintaa. Etsivän nuorisotyön tarkoituksena on tavoittaa tuen tarpeessa oleva nuori ja saattaa hänet oikeiden palveluiden piiriin, sekä ohjata nuorta löytämään oma polku elämässä etenemiseen. Etsivä nuorisotyö perustuu nuorisolakiin (10§-12§).

Etsivä nuorisotyö saa valtiolta erityisavustusta toiminnan kuluihin. Karstulan etsivä nuorisotyö toimii myös Kannonkoskella ja Kyyjärvellä. Etsivä nuorisotyö tekee tiivistä yhteistyötä alueen eri toimijoiden kanssa ja kuuluu alueellisiin yhteistyöverkostoihin.

Etsivän nuorisotyö on kaikille alle 29-vuotiaille saatavissa oleva matalan kynnyksen palvelu. Etsivän nuorisotyön palvelut ovat nuorelle vapaaehtoisia ja ilmaisia. Etsivä työ tukee nuoren hyvinvointia ja osallisuutta.



Kuntastrategiaan perustuvat tavoitteet		
Tavoite:	Mittari:	Tavoitetaso 2022 ja konkreettiset toimenpiteet:
Hyvinvointi: Etsivän työn palvelun tarpeessa olevien NEET-nuorten tavoittaminen ja laadukas kohtaaminen Nuorten aktivointi	Tavoitetut nuoret Työllistyneet nuoret Koulutukseen sijoittuneet nuoret	Hyvän tason kriteerit: Kaikki perusopetuksen 7-9-luokkalaiset 3 kunnan alueella sekä Karstulan lukion opiskelijat. NEET-nuoria etsivän asiakkuudessa n.55. Työllistyneitä vähintään 2 Koulutukseen vähintään 5
Osallisuus: Tuoda nuorten ääntä esiin eri verkostoissa. Avoimen ryhmätoiminnan kehittäminen ja toteuttaminen (Discord, etäryhmät)	Etsivän nuorisotyöntekijän osallistuminen eri verkostoryhmiin. Nuorten ryhmien kokoontumiskerrat. Ryhmätoimintaan osallistuneet nuoret Etäryhmät	Hyvä taso: Osallistuu mahdollisuuksien mukaan kaikkiin etsivään työhön/nuoriin liittyviin verkostotapaamisiin Etsivä nuorisotyöntekijä osallistuu tai järjestää ryhmätoimintaa väh. 2krt/kk ja ryhmätoimintaan aktivoidaan vähintään 5 nuorta Pidetään nuorille avointa discord-ryhmää tarpeen mukaan, n.1krt/vko
Yhteistyö eri verkostojen kanssa	Kouluyhteistyöt Verkostotapaamiset Yhteistyöpalaverit Nuorisotilayhteistyö	Hyvä taso: Etsivä osallistuu koulu- ja välituntitoimintaan 1krt/kk Osallistuu nuorisotalojen toimintaan 1krt/kk
Osaava henkilöstö: Henkilöstön osaamista kehitetään osallistumalla toimialan koulutuksiin ja työnohjauksiin	Koulutuspäivien määrä Työnohjauksen määrä	Mahdollisuuksien ja tarjonnan mukaan koulutuksiin osallistuminen Ryhmätyönohjausta 4krt/kevät + 4krt/syksy

MÄÄRÄRAHA VUODELLE 2022		Tulot	Menot	Toimintakate
34200	Nuorisotoiminta	150	-77 870	-77 720
34250	Nuorisovaltuusto		-2 560	-2 560
34283	Etsivä nuorisotyö	63 000	-76 050	-13 050
34222	Muu nuorten leiritoiminta	10 000	-12 910	-2 910
TEHTÄVÄALUE YHTEENSÄ		73 150	-169 390	-96 240



Liikuntapalvelut

Liikuntapalvelujen tehtävänä on edistää kuntalaisten liikunta-aktiivisuutta tarjoamalla tasa-arvoisesti monipuolisia mahdollisuuksia liikunnanharrastamiseen, sekä huolehtia liikuntapaikkojen käyttökunnosta. Tehtäväalueen vastuuhenkilöitä ovat liikunnanohjaaja ja liikuntapaikkojen hoitajat (tekninen palvelukeskus).

Liikuntapalvelut tekevät monipuolista yhteistyötä kunnan eri toimialojen ja kolmannen sektorin toimijoiden kanssa. Liikunta- ja ulkoilupaikkojen hoito järjestetään kunnan teknisen palvelukeskuksen kanssa yhteistyössä. Liikunnanohjaajan palkkauskuluista osa tulee Hyvinvoiva karstunen –ohjelmasta.

Kuntastrategiaan perustuvat tavoitteet		
Tavoite:	Mittari:	Tavoitetaso 2022 ja konkreettiset toimenpiteet:
Paikkakunnalla on monipuolisia liikuntaharrastusmahdollisuuksia kaikenikäisille. Huolehdimme liikuntapaikoista, luontoreiteistä, laduista ja virkistysalueista. Kunta tukee kolmannen sektorin roolia hyvinvoinnin edistämässä ja palveluiden järjestämisessä.	Järjestetyn liikuntatoiminnan ja toimintaan osallistuneiden määrä. Jaetut järjestöavustukset.	Ylläpidetään monipuolisia ja turvallisia liikunta- ja ulkoilupaikkoja. Liikuntahallin remontointisuunnitelman aktiivinen edistäminen. Liikunnan järjestöavustukset vähintään vuoden 2021 tasolla.
Liikuntapalvelut toteutetaan tehokkaasti ja taloudellisesti.	Kustannukset/asukas	Maaseutukuntien keskitaso
Peruskoululaisten iltapäivien liikunnallinen aktiivointi. Toiminnan maksuttomuus / edullisuus.	Järjestetyn toiminnan määrä. Osallistujien määrä. Osallistuvat kolmannen sektorin toimijoiden määrä.	Säilyttää pandemiaa edeltäneen vuoden toiminnan määrät.
Luodaan edellytyksiä kuntalaisten omaehtoiselle liikunnalle.	Uimahallikuljetukset. Latuverkosto ja muut liikuntapaikat. Yleisöluisteluvuorot Karstula-Areenalla. Etäjumppamahdollisuudet. Matalan kynnyksen liikuntatoiminta. Liikuntaneuvonta.	Pandemiaa edeltäneen vuoden toimintojen säilyttäminen ja mahdollisten uusien toimintaryhmien aloittaminen. Säännöllinen viestintä eri liikuntamahdollisuuksien käytöstä. Kuntalaisten toiveisiin vastaaminen mahdollisuuksien mukaan. Heikin Tuvan hyödyntäminen liikuntaryhmissä.
Järjestää lapsille ja nuorille kesäaikana liikkumiseen aktivoivaa leiritointia	Osallistujien määrä: -Lasten päiväleirit -Nuorten liikunnalliset retket	Yhteistyö kunnan eri toimijoiden kanssa (hyvinvointivastaava ja nuorisopalveluiden työntekijä). Osallistujien määrä suhteessa ikäluokkien kokoon vuoden 2021 tasolla.
Edistää vapaaehtoisten avulla ikäihmisten liikkumista	Vertaisveturi- ja Ulkoiluystäväksi iäkkäälle -koulutukset	Koulutuksia kerran vuodessa. Kannustetaan vapaaehtoisten järjestäminen liikuntaryhmien perustamiseen. Vapaaehtoisten kiittäminen vuosittain.
Kolmannen sektorin toimijoiden tuki ja yhteistyö	Yhteiset tapahtumat: Unelmien liikuntapäivä, Vie Vanhus Ulos –teemapäivä, hyvinvointipäivä	Järjestöjen toimintaedellytysten vahvistaminen (järjestöavustukset). Teemapäivien toteutuminen. Järjestöillat vähintään kerran vuodessa.



Pitkäaikaistyöttömien hyvinvoinnin edistäminen	Hyvinvointikysely. Liikuntaneuvonta.	Focus-työpajapäivät. Liikunnanohjaajan/ hyvinvointivastaavan järjestämät teemapäivät vähintään kerran vuodessa.
Soveltavan liikunnan saatavuus	Erityisryhmille järjestettyä toimintaa säännöllisesti. Toimintaa pyritään lisäämään mahdollisuuksien ja tarpeen mukaan. Kartoitetaan ryhmien tarve säännöllisin väliajoin.	Tuolijumppa. Pysäkkikilenkit. Tasapainopuiston aamuvoimistelu. Voima- ja tasapainoryhmät ikääntyville. Kuntosaliharjoittelun pienryhmät. Toimintakeskusjummat ja -yhteistyö. Asiakaskysely kerran vuodessa.

MÄÄRÄRAHA VUODELLE 2022		Tulot	Menot	Toimintakate
34300	Liikuntatoimi		-89 150	-89 150
34310	Liikuntapaikat (ostopalvelu sis.)		-114 100	-114 100
34346	Koululaisten päiväleiri	2 500	-3 190	-690
TEHTÄVÄALUE YHTEENSÄ		2 500	-206 440	-203 940



Kuraattori- ja psykologitoiminta

Kuraattorit työskentelevät koulun sosiaalityöntekijöinä ja ovat osa koulun oppilashuoltotyötä. He toimivat yhteistyössä opettajien, muun oppilashuollon henkilöstön ja huoltajien kanssa oppilaiden koulunkäynnin sekä psyykkisen ja sosiaalisen hyvinvoinnin arvioimiseksi ja edistämiseksi. Vastaavan kuraattorin tehtävänä on kuraattoritoiminnan suunnittelu, kehittäminen ja arviointi, sen lisäksi vastaava kuraattori tekee koulukuraattorin kanssa koulun yhteistyötä ja oppilaskohtaista tukityötä. Koulupsykologi on koulunkäyntiin ja oppimiseen liittyvien haasteiden asiantuntija.

Koulun oppilas- ja opiskelijahuoltotyöstä vastaa rehtori. Kuraattori- ja koulupsykologitoiminnan tehtäväalueen vastuuhenkilönä toimii sivistysjohtaja. Kuraattori- ja koulupsykologitoiminta kuuluu sosiaali- ja terveystoimen palvelusektorille.

Oppilaat tai heidän huoltajansa voivat ottaa yhteyttä kuraattoriin tai koulupsykologisiin ajan varaamiseksi. Opettajat ja muut oppilashuollon työntekijät voivat tarvittaessa ohjata oppilaita kuraattorin ja koulupsykologin palveluihin. Myös sosiaalitoimen kautta voidaan tarvittaessa ottaa yhteyttä kuraattoreihin kouluikäisen asiakkaan elämäntilanteen tukemiseksi monialaisesti.

Kuntastrategiaan perustuvat tavoitteet		
Tavoite:	Mittari:	Tavoitetaso 2022 ja konkreettiset toimenpiteet:
Laadukkaat palvelut: Kuraattori- ja psykologipalvelut toteutetaan alan hyvin käytäntöjen mukaisesti asiakkaan tarpeita kohdaten. Kuraattorin ja koulupsykologin vastaanotolle pääsee lain asettamassa määräajassa. Henkilöstön osaamisen kehittäminen ja työhyvinvoinnista huolehtiminen.	Tehtäviä hoitavat asetusten mukaisilla kelpoisuuksilla olevat työntekijät. Vastaanotolle pääsee kriisitilanteissa samana tai seuraavana päivänä, muutoin viimeistään seitsemäntenä työpäivänä avun pyytämisestä. Palvelukokonaisuutta kehitetään jatkuvasti.	Palvelujen saavutettavuus on yhtäläistä kaikille kunnassa opiskeleville kautta vuoden. Vastaanotolle pääsemiseen kulunut aika: hyvä taso 7 päivää. Ammatillisten ajankohtaiskoulutuspäivien määrä, työn kehittämiseen osallistumisen määrä.
Yhteisöllisyys: Opiskeluhuolto toteutetaan ensisijaisesti ennaltaehkäisevänä yhteisöllisenä toimintana. Turvataan kaikille oppilaille mahdollisimman varhainen tuki tasapuolisesti.	Yhteisölliset opiskeluhuoltotyöryhmät toimivat säännöllisesti kaikissa kunnan oppilaitoksissa.	Hyvä taso: vähintään 4 krt vuodessa kokoontuvat yhteisölliset opiskeluhuoltotyöryhmät
Osallisuus: Opiskeluhuoltoa toteutetaan siten, että jokainen kuraattori- tai psykologipalveluita tarvitseva opiskelija ohjataan riittävän varhain yksilöllisesti kohdennettujen palveluiden piiriin.	Opiskelijat, heidän huoltajansa sekä oppilaitosten henkilöstö ovat tietoisia saatavilla olevista palveluista.	Oppilaitoksen henkilöstön ohjauksella asiakkaiksi tulevien määrä, huoltajan aloitteesta asiakkaiksi tulevien määrä.

MÄÄRÄRAHA VUODELLE 2022		Tulot	Menot	Toimintakate
24400	Kuraattoritoiminta	1 000	-110 050	-109 050
24410	Koulupsykologi		-73 520	-73 520
TEHTÄVÄALUE YHTEENSÄ		1 000	-183 570	-182 570



Käsityöotalo

Käsityöotalo tarjoaa kuntalaisille käsityöperinteisiin ja -tekniikkoihin tutustumis- ja toteuttamismahdollisuuden. Käsityöotalo miljöönä sekä kauppatoiminta samassa rakennuksessa ovat osaltaan Karstulan kulttuuriperintöä Heinon kaupan perinteiden jatkajana. Käsityöotalon toiminnalla mahdollistetaan kunnallisesta kulttuuritoiminnasta säädetyn lain (166/2019) tavoitteiden toteutumista. Tehtäväalueen vastuhenkilöinä toimivat kulttuurivastaava ja kudonnanohjaaja.

Käsityöotalo täydentää koulujen ja kansalaisopiston tarjoamia kuntalaisten kädentaitojen omaehtoisia kehittämismahdollisuuksia. Käsityöotalo järjestää ohjausta mm. kudonnan, kankaanpainannon ja huovutuksen parissa. Myymälästä löytyy erilaisia materiaaleja käsitöiden tekoon, lisäksi se toimii uniikkina lahjatavaraliikkeenä ja kunnan matkailuinfopisteenä. Käsityöotalon myymälän myyntitiloiminta mahdollistaa alueen kädentaitajille artesaanituotteiden myynnin tuottamistavasta riippumatta. Käsityöotalo tarjoaa mahdollisuuksia kaupan ja kädentaitoalojen työharjoittelulle ja tukityöllistämislle.

Kuntastrategiaan perustuvat tavoitteet		
Tavoite:	Mittari:	Tavoitetaso 2022 ja konkreettiset toimenpiteet:
Osallisuus: Käsityöotalon toiminta edistää kuntalaisten aktiivisuutta, yhteisöllisyyttä ja hyvinvointia.	Kävijä- ja käyttäjämäärät Aukioloajat ja saavutettavuus. Teema- ja työpajapäivät	Tyydyttävällä tasolla aukioloajat kesäisin 5pvä/vko, talvikaudella 4pvä/vko kokonaisina päivinä. Erinomaisella tasolla ympäri vuoden 6 pvää/vko kokonaisina päivinä. Käsityöohjauksen käyttäjämäärille sekä kaupan asiakasmäärille luodaan seuranta järjestelmä. Hyvä taso: teema- ja työpajapäiviä vähintään 8/vuosi.
Luodaan edellytyksiä kuntalaisten omaehtoiselle käsityöharrastukselle.	Kausikortin lunastaneiden määrät. Facebook-tykkääjien/seuraajien määrät.	Kausikorttilaisia hyvä määrä: 10 – erinomainen määrä: yli 15. Facebook-seuraajia tyydyttävä määrä: 240 – erinomainen määrä: 500
Taloudellisuus: Käsityöotalo toimii tehokkaasti ja taloudellisesti	Vuosikate Myyntitulot	Hyvä taso: Toimintakatteen ja myyntitulojen nousu vähintään 8%.

MÄÄRÄRAHA VUODELLE 2022		Tulot	Menot	Toimintakate
33210	Käsityöotalo	16 800	-61 910	-45 110
TEHTÄVÄALUE YHTEENSÄ		16 800	-61 910	-45 110



2.5 Teknisen toimen päävastuualue

Teknisen palvelukeskuksen toimielin on tekninen lautakunta. Sen tehtävänä on huolehtia, että tekninen palvelukeskus järjestää kuntastrategian mukaisesti viranomais-, tila-, kunnallistekniikka-, mittaus- ja yksityistiepalvelut.

Teknisen palvelukeskuksen perustehtävänä on toteuttaa ja tukea kunnan sisäistä ja ulkoista palvelutuotantoa ja vastata oman toimialansa hallinnon, yhdyskuntateknisten palvelujen, kiinteistötoimen, kunnan rakennusvalvonnan, ympäristönhoidon viranomaistehtävistä ja jätehuollon valvontatehtävistä sekä vesi- ja viemärilaitoksen toiminnasta.

Päävastuualueen talousarvio sisältää tarkemmin esiteltävien eri tehtäväalueiden käyttötalouden lisäksi kunnan maksuosuuden 358 130 € alueellisesta palo- ja pelastustoimesta sekä euromääräisesti pienet määrärahavaraukset väestönsuojeluun ja öljyvahinkojen torjuntaan.

Teknisen palvelukeskuksen tilivelvollinen viranhaltija on tekninen johtaja.

KÄYTTÖTALOUSOSA, TALOUSARVIO 2022 TEKNISEN TOIMEN PÄÄVASTUUALUE, ulkoinen ja sisäinen

	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TA21/22 muutos, €	TA 21/22 muutos, %
Toimintatuotot	2 984 682	3 251 440	3 663 830	412 390	12,68 %
Myyntituotot	791 970	913 380	870 990	-42 390	-4,64 %
Maksutuotot	65 310	31 000	30 500	-500	-1,61 %
Tuet ja avustukset	0	0	23 200	23 200	0,00 %
Muut toimintatuotot	2 127 402	2 307 060	2 739 140	432 080	18,73 %
Valmistus omaan käyttöön	56 774	50 000	125 000	75 000	150,00 %
Toimintakulut	-3 000 306	-2 972 890	-3 736 030	-763 140	25,67 %
Henkilöstökulut	-672 045	-640 340	-785 610	-145 270	22,69 %
Palvelujen ostot	-1 032 432	-992 850	-1 234 300	-241 450	24,32 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-927 664	-883 300	-996 520	-113 220	12,82 %
Avustukset	-91 133	-91 000	-121 000	-30 000	32,97 %
Muut toimintakulut	-277 032	-365 400	-598 600	-233 200	63,82 %
TOIMINTAKATE	41 150	328 550	52 800	-275 750	-83,93 %
VUOSIKATE	41 150	328 550	52 800	-275 750	-83,93 %
Poistot ja arvonalentumiset	-1 437 645	-1 222 820	-1 466 030	-243 210	19,89 %
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 261 139	-1 222 820	-1 466 030	-243 210	19,89 %
Arvonalentumiset	-176 506	0	0	0	0,00 %
TILIKAUDEN TULOS	-1 396 495	-894 270	-1 413 230	-518 960	58,03 %



Tekninen hallinto

Tekninen hallinto vastaa sujuvasta päätöksenteosta lautakunta- ja virkamiestasolla kunnan strategian, hallintosäännön ja valtakunnallisten määräysten mukaan, huolehtii palvelukeskuksen toiminnan, talouden ja organisaation kehittämisestä sekä seuraa toiminnan toteutuksia ja tuloksia. Hallinnon tehtävänä on myös huolehtia yhteyksistä ja yhteistyöstä muiden hallinnonalojen ja yhteistyötahojen kanssa. Tekniseen hallintoon sisältyy keskeisten toimialojen toimisto- ja hallintotehtävät sekä kunnan rakennushankkeiden yleissuunnittelu/ohjaus ja valvonta. Tehtäväalueen vastuhenkilönä toimii tekninen johtaja.

Kunnan investointiohjelma ei toteutunut vuonna 2021 täysimääräisesti suuren hankkeiden määrän ja isojen hankkeiden eri vaiheiden pitkäkestoisuuden vuoksi

Kuntastrategiaan perustuvat tavoitteet		
Tavoite:	Mittari:	Tavoitetaso 2022 ja konkreettiset toimenpiteet:
Hallinnon ja päätöksenteon sujuvuus Hallinnon asiakaspalvelu on sujuvaa	Käsittelyyn kulunut aika ja täytäntöönpanon ajantasaisuus Lautakunnan kokousten määrä Käsittelyyn kulunut aika	Käsittelyssä ei ole kuntalaisten asioita, jotka ovat tulleet vireille yli 3 kk aikaisemmin. Lautakunta kokoontuu 10-12 kertaa vuoden aikana. Lautakuntakäsittely < 6 viikkoa vireille tulosta, ympäristö- ja maainesluvut < 3 kk vireille tulosta. Sisäiset tehtävät viikon kuluessa.
Aktiivisuus/yrittäjäaktiivisuus	Kunnan hankkeet toteutuvat asianmukaisesti ja ajallaan Tiedotamme kunnan hankinnoista.	Hankkeiden toteutuminen suunnitellussa aikataulussa. Investointiohjelman toteutuminen. Paikallislehden kuntapalstalla ilmoittaminen ja muut ilmoitustavat.
Peruspalvelut	Palvelujen laatua ja saatavuutta arvioidaan suunnitelmallisesti	Saatu asiakaspalaute ja nopea reagointi ilmi tulleisiin epäkohtiin.
Talouden tasapaino / taloudellisuus	Talousarvio	Hyvä taso: Teknisten palveluiden tuottaminen tehokkaasti talousarvion mukaisesti. Erinomainen taso: Teknisten palveluiden tuottaminen tehokkaasti alittamalla talousarvion mukainen taso.

MÄÄRÄRAHA VUODELLE 2022		Tulot	Menot	Toimintakate
40000	Tekninen hallinto	4 000	-138 760	-134 760
TEHTÄVÄALUE YHTEENSÄ		4 000	-138 760	-134 760



Kiinteistöhallinto

”Kiinteistöillä tarkoitetaan kiinteistörekisteriin kiinteistönä merkittyä maa- tai vesialueen omistuksen yksikköä. Kiinteistöön kuuluvat sillä sijaitsevat kiinteistön omistajan omistamat rakennukset ja kiinteät laitteet.” Tilastokeskus.

Kunnan suorassa omistuksessa on noin 200 kiinteistöä, joilla sijaitsee noin 100 rakennusta. Rakennusten yhteenlaskettu kerrosala on noin 46 200 m² ja tilavuus 207 400 m³. Kirjanpidollisesti kiinteistöt on jaettu teollisuuskiinteistöihin, sivistystoimen, sosiaali- ja terveystoimen, muihin vuokrattaviin kiinteistöihin sekä vesi- ja viemärlaitoksen kiinteistöihin. Rakennusten kunto vaihtelee kohteittain.

Kiinteistöhallinnon vastuulla on huoltaa, korjata ja rakennuttaa kunnan palveluja ylläpitävät tilat. Vastuualue kuuluu tekniselle palvelukeskukselle. Päävastuussa ovat tekninen johtaja rakentamattomista kiinteistöistä ja uudiskohteista, yhdyskuntateknikko vesi- ja viemärlaitoksen sekä liikuntapaikkojen kiinteistöistä ja kiinteistöinsinööri muista kiinteistöistä. Toisten palvelukeskusten toimijat ovat kunnan tiloissa sisäisellä vuokralla. Muita vuokralaisia ovat muun muassa Saarikka, Keski-Suomen Pelastuslaitos ja useat elinkeinonharjoittajat sekä yksityiset henkilöt.

Elokuussa 2021 otettiin käyttöön Karstulan Yhtenäiskoulu ja Laaksolan päiväkotitoiminta. Koulun tieltä purettiin Laaksolan koulu, opettajien asuntola ja vanha omakotitalo piharakennuksineen. Koulun käyttöönoton yhteydessä kilpailutettiin kiinteistöhoito kokonaisuudella Yhtenäiskoulu, Himmeli, kirjasto, toimintakeskus ja Kruukkila. Liikuntahallin remontti käynnistyi kesäkuussa 2021 ja valmistuu toukokuun 2022 loppuun.

Vuoden 2022 aikana tullaan tekemään kuntotutkimukset kirjastolle ja Ropotin vanhalle osalle, joiden pohjalta suunnitellaan näihin peruskorjaukset. Paloasemahanke kilpailutetaan muutosten jälkeen uudestaan keväällä 2022.

Saarikan rakennuttama tehostetun palveluasumisen yksikkö valmistuu keväällä 2022. Uusjokelan, Mäntyranan ja Tynelän toiminnot siirtyvät sinne 1.6.2022 mennessä. Karstulan kunnan rakennuttama Soteku-keskus valmistuu syksyllä 2022. Terveyskeskuksen sote-palvelut sekä kuntoutusosasto siirtyvät sinne 1.10.2022 mennessä. Toimintakeskuksen peruskorjaus valmistui pääosin helmikuussa 2021 ja toiminta palasi sinne. Kesällä 2022 toimintakeskukselle uusitaan katto.

Vuoden 2022 aikana on tarkoitus saada myytyä kiinteistöt Tolppilan asuntola ja Tippamäki. Leirintäalueella olevat saunat aiotaan myydä purettavaksi ja poisvietäviksi.

Tulevina vuosina tullaan panostamaan rakennusten ylläpitoon ja huoltoon jo käyttöönotosta lähtien. Käyttäjien ja huollosta vastaavien perehdyttäminen, digitaalinen huoltokirja ja nettivalvomo luovat mahdollisuudet onnistumiseen. Kiinteistöhoito on tällä hetkellä täysin ostopalveluna.

Kuntastrategiaan perustuvat tavoitteet		
Tavoite:	Mittari:	Tavoitetaso 2022 ja konkreettiset toimenpiteet:
Kunta on houkutteleva ja tasavertainen elinkeinonharjoittajille.	Kunnassa on tarjolla toimitiloja erilaisten elinkeinojen tarpeisiin ja vuokrat kattavat kulut.	Tilojen vuokrat tarkistetaan ja yhtenäistetään kesäkuun loppuun mennessä.
Kunnan palvelutuotannolla on käytössään tarkoituksenmukaiset, turvalliset ja terveelliset toimitilat.	Toimitilojen kunto ja käyttäjien palaute.	Uudisrakentaminen ja peruskorjaaminen investointiohjelman mukaisesti.
Kiinteistöjen ylläpito ja kunnostus hoidetaan hyvin ja taloudellisesti.	Talousarvio ja käyttäjien palaute.	Tarkastellaan vaihtoehto omasta kiinteistönhoidosta.



MÄÄRÄRAHA VUODELLE 2022	Tulot	Menot	Toimintakate
4300 Kiinteistöjen hallinto		-70 210	-70 210
4301 Teollisuuskiinteistöt	450 560	-160 400	290 160
4302 Sote-kiinteistöt	883 550	-356 150	527 400
4303 Sivistystoimen kiinteistöt	1 254 230	-1 112 000	142 230
4304 Muut vuokrattavat kiinteistöt	276 740	-455 300	-178 560
TEHTÄVÄALUE YHTEENSÄ	2 865 080	-2 154 060	711 020



Rakennustarkastus

Lakisääteisen rakennusvalvonnan tavoitteena on edistää turvallisen, terveellisen, viihtyisän, taloudellisen ja eri väestöryhmien tarpeet tyydyttävän toiminta- ja asuin ympäristön luomista. Tehtäväalueen vastuuhenkilönä toimii rakennustarkastaja.

Rakennusvalvontaviranomainen valvoo kaavojen noudattamista, huolehtii rakentamista ja muita toimenpiteitä koskevien lupien käsittelemisestä sekä osaltaan valvoo rakennetun ympäristön ja rakennusten kunnossapitoa ja hoitoa lainsäädännön edellyttämällä tavalla. Rakennuslupien sekä rakentamiseen liittyvien lupien, ilmoitusten ja lausuntojen valmistelut ja päätöksenteot. Rakentamisaikaiset tarkastus-, valvonta- ja seurantatehtävät. Rakentamisen ja kiinteistöjen tietopalvelut. Kunnan rakennusmääräysten ja -ohjeiden valmistelutehtävät, sekä kaavojen valmistelussa avustaminen.

Kuntastrategiaan perustuvat tavoitteet		
Tavoite:	Mittari:	Tavoitetaso 2022 ja konkreettiset toimenpiteet
Elinvoimaisuus: Maaseutumaista ja elinvoimaista asuin- ja toimintaympäristöä tukeva rakentaminen.	Toteutunut rakentaminen. Lupapäätöksien ja tehtyjen tarkastuksien lukumäärä.	Lakien ja kunnan rakentamisoheiden mukainen taso.
Talouden tasapaino: Rakennusvalvonta toteutetaan tehokkaasti ja taloudellisesti.	Tarkastus- ja valvontamaksujen kertymä	Maksukertymä 50 % menoista.
Peruspalvelut: Lupakäsittelyn sujuvuus.	Käsittelyyn kuluva aika	Viranhaltijan ratkaistavat rakennusluvut ja toimenpideilmoitukset < 3 viikkoa.
Sähköisen rakennuslupakäsittelyn käyttämisen lisääntyminen asiakkailta (Lupapiste.fi-palvelu)	Sähköisen järjestelmän kautta vastaanotetut lupahakemukset	75 % lupahakemuksista saapuu sähköisesti

MÄÄRÄRAHA VUODELLE 2022		Tulot	Menot	Toimintakate
47000	Rakennustarkastus	25 300	-57 330	-32 030
TEHTÄVÄALUE YHTEENSÄ		25 300	-57 330	-32 030



Mittaustoiminta

Mittaustoiminta huolehtii keskitetysti kunnan mittaustoimesta. Alueen vastuuhenkilö on ympäristösihteeri/mittausteknikko.

Mittaustoimen käytössä on vanha takymetrikalusto ja neljän kunnan yhteinen GPS-mittauskalusto sekä kunnan oma mittausohjelmisto. Kunnan omistamien maa-alueiden ja kaavojen maastoon merkitseminen, omien soranotto- ym. suunnitelmiin liittyvien maastomittausten tekeminen, uusien johtolinjojen kartoittaminen ja tallentaminen. Naapurikuntien tarvitsemat mittaukset yhteisellä mittauslaitteistolla laskutustyönä. Yksityisille tehtävät mittauspalvelut resurssien mukaan, lähinnä kunnan omiin hankkeisiin liittyvät palvelut.

Kuntastrategiaan perustuvat tavoitteet		
Tavoite:	Mittari:	Tavoitetaso 2022 ja konkreettiset toimenpiteet
Taloudellisuus: Mittaustoiminta toteutetaan tehokkaasti ja taloudellisesti. Yhteistyö: Yhteistyö naapurikuntien kanssa.	Omana työnä tehdyt / ulkopuolisilla teetetyt mittaukset	Kaikki kunnan tarvitsemat urakoihin kuulumattomat mittaukset tehdään omana työnä. Mittauspalvelua tarjotaan yhteistyökunnille, yhteinen gps-laite.
Peruspalvelut: Mittaustietojen ajantasaisuus ja kattavuus.	Rakennetut / mitatut	Kaikki mittaus- ja sijaintitiedot on tallennettu sähköiseen muotoon.

MÄÄRÄRAHA VUODELLE 2022		Tulot	Menot	Toimintakate
41000	Mittaustoiminta	3 300	-22 310	-19 010
TEHTÄVÄALUE YHTEENSÄ		3 300	-22 310	-19 010



Ympäristönsuojelu

Ympäristönsuojelu vastaa kunnan lakisääteisistä ympäristönsuojeluviranomaisen tehtävistä samalla kannustaen kuntalaisia toimimaan aktiivisesti ympäristönsuojelu huomioiden. Tehtäväalueen vastuuhenkilönä toimii ympäristösihteeri/mittausteknikko.

Vuosittain käsitellään 3-6 ympäristölupaa, maa-aineslupia tarpeen mukaan, annetaan lausuntoja eri viranomaisissa vireillä oleviin hakemuksiin ja valituksiin, toteutetaan ympäristölupien valvontasuunnitelman mukaista valvontaa. Jätehuollon valvonta. Pääjärven vähäarvoisen kalan hoitopyynti keväisin, Ylinjärven kunnostus yhteistyössä Freshabit -hankkeen kanssa

Kuntastrategiaan perustuvat tavoitteet		
Tavoite:	Mittari:	Tavoitetaso 2022 ja konkreettiset toimenpiteet
Maaseutumainen kunta, jossa luonto on lähellä ihmistä.	Toteutuneet ympäristönsuojelua tukevat hankkeet	Lupien valvonta
Kunnan toimintaa ohjaa kestävä kehitys.	Vesiensuojelu ja vesistöjen vedenlaadun parantaminen. Toteutuneet vesiensuojelua tukevat hankkeet.	Hoitokalastuksen saalistavoite 10 000 kg. Jätevedenpuhdistamon peruskorjaus.
Peruspalvelujen asiakaslähtöisyys, laatu, saatavuus ja saavutettavuus.	Lupa- ja lausuntokäsittelyjen sujuvuus. Käsittelyyn kuluva aika.	Lautakunnan ratkaistavat ympäristöluvut < 12 viikkoa, viranhaltijan ratkaistavat ympäristöluvut < 10 viikkoa, lausunnot < 4 viikkoa.

MÄÄRÄRAHA VUODELLE 2022		Tulot	Menot	Toimintakate
47100	Ympäristönsuojelu	6 300	-44 230	-37 930
TEHTÄVÄALUE YHTEENSÄ		6 300	-44 230	-37 930



Yhdyskuntatekniset palvelut

Yhdyskuntatekniset palvelut huolehtivat kunnan hallinnoimien liikenneväylien ja yleisten alueiden kunnossapidosta, saneerauksesta ja uudisrakentamisesta kustannustehokkaasti turvallisuus ja ympäristö huomioiden. Tehtäväalueen vastuuhenkilönä toimii yhdyskuntateknikko.

Yhdyskuntatekniikan tehtävänä on liikenneväylien liikennekäytävyyden varmistaminen, yleisten alueiden hoidon järjestäminen sekä kaatopaikkojen jälkihoidosta huolehtiminen. Tehtävä toteutetaan oman organisaation sekä julkisten ja yksityisten palveluntuottajien kanssa tehtävällä yhteistyöllä.

Kaavateitä, kunnan omistamia liikenneväyliä, puistoja ja ulkoilualueita rakennetaan ja ylläpidetään hyväksyttyjen tasovaatimusten pohjalta. Kaavateiden perusparannuksia ja päällystämisiä toteutetaan aluekokonaisuuksina. **Tievalaistuslinjoja** rakennetaan ja ylläpidetään kirkonkylän alueella ja sivukylillä. Valoja valmistaudutaan uusimaan uudella valaisintekniikalla toimiviksi. **Ulkoliikuntapaikat, uimarannat ja uimapaikat, venevalkamat** rakennetaan ja ylläpidetään yleisten tasovaatimusten pohjalta. Liikuntapaikkojen hoito tuotetaan ostopalveluna sivistyslautakunnalle. **Löytöeläinpalvelu**, eläinten tilapäinen hoito, järjestetään ostopalveluna. Kunnan omistamia **sora-alueita** ja murskevarastoa hyödynnetään kunnan omissa rakennuskohteissa. **Konekeskus** palvelee muita toimintoja: konetyön myynti ja laitteiden vuokraus kunnan omiin kohteisiin sekä yksityisille ja yhteisöille resurssien sallimissa puitteissa teknisen lautakunnan hyväksymin taksoin. **Jätehuollon** osalta tehtävänä on Lampisuon suljetun kaatopaikka-alueen jälkitarkkailu.

Ajankohtaiset tie- ja yleisten alueiden suunnitelmat:

Vuoden 2022 aikana toteutetaan yhden kaavatien peruskorjauksen suunnittelu ja korjaus sekä yhden uuden kaavatien suunnittelu ja rakentaminen.

Kuntastrategiaan perustuvat tavoitteet		
Tavoite:	Mittari:	Tavoitetaso 2022 ja konkreettiset toimenpiteet
Peruspalvelut: Viihtyisää maaseutumaista asuin-, yritys- ja toimintaympäristöä tukevat liikenneväylät ja yleiset alueet. Liikenneväylien ja yleisten alueiden kohteiden peruskorjausten ja uudisrakentamisen laatu, turvallisuus ja kunnossapito vastaa hyväksytyjä laatuvaatimuksia (RYL).	Asiakaspalautteet. Yleisöpalautteet ja määräajoin tehtyjen tarkastusten havainnot	Liikenneväylien ja yleisten alueiden toimivuuden ja teknisen kunnan ylläpito on jatkuvaa. Havaittujen poikkeamien korjaaminen välittömästi.
Talouden tasapaino/taloudellisuus: Yhdyskuntatekniset palvelut toteutetaan tehokkaasti ja taloudellisesti.	Talousarvio. Investointiohjelman aikataulu. Hankkeiden tilinpäätös. Kunnossapitokustannukset.	Talousarvion ja investointiohjelman toteutuminen.



MÄÄRÄRAHA VUODELLE 2022		Tulot	Menot	Toimintakate
42000	Kaavatiet		-115 080	-115 080
42100	Muut liikenneväylät		-400	-400
42300	Kirkonkylän tievalaistus		-18 780	-18 780
42400	Sivukylien tievalaistus		-11 110	-11 110
42500	Puistot ja torit	11 600	-70 180	-58 580
42501	Liikuntapaikat	125 600	-112 980	12 620
42600	Uimarannat ja venevalkamat	450	-9 140	-8 690
42800	Sora-alueet		-800	-800
42900	Löytöeläimet		-4 000	-4 000
45200	Konekeskus	9 300	-21 910	-12 610
45300	Jätehuolto		-2 900	-2 900
TEHTÄVÄALUE YHTEENSÄ		146 950	-367 280	-220 330



Yksityistiet ja liikenneturvallisuus

Tehtäväalueen tavoitteena on kuntalaisten liikenneyhteyksien turvaaminen, tieolojen ja tieverkon kehittäminen sekä liikenneturvallisuustyön edistäminen. Sen vastuuhenkilöinä toimivat ympäristösihteeri/mittausteknikko ja yhdyskuntateknikko.

Yksityisteiden perusparannus- ja kunnostushankkeita tuetaan (1-2 tietä / vuosi). Valtionavustusta saaviin hankkeisiin annetaan kunnan avustusta 30 % määrärahan puitteissa, muihin enintään 75 % erillisillä päätöksillä. Isoista hankkeista tehdään erillispäätökset.

Yksityisteiden kunnossapidon avustaminen, hoito- ja kustannustason seuranta ja tiekuntien toiminnan kehittäminen. Avustusperusteena tien vähimmäispituus 500 m ja vakituinen asunto tien varrella. Tehtävä toteutetaan pääosin omana työnä, yksikönnit ostopalveluna paikkakunnan palveluntuottajilta.

Valtion tiepolitiikan seuranta (tiehankkeet, yleisten teiden hoitotaso ja muutosesitykset). Liikenneturvallisuustyö suunnitelman mukaisilla painopistealueilla ja turvallisuusriskien kartoittaminen. Liikenneturvallisuustyöryhmä kokoontuu kaksi kertaa vuodessa. Karstula osallistuu Pohjoisen Keski-Suomen liikenneturvallisuussuunnitelmien laadintaan.

Kuntastrategiaan perustuvat tavoitteet		
Tavoite:	Mittari:	Tavoitetaso 2022 ja konkreettiset toimenpiteet
Viihtyisää maaseutumaista asuin- ja toimintaympäristöä tukevat liikenneyhteydet.	Toteutuneet perusparannukset Toteutuneet kunnossapitoavustukset	Kunnossapitoavustusten seuranta: 1/3 tukea saavista yksityisteistä tarkastetaan vuosittain.
Asemakaavateiden hoito- ja kunnossapito.	Asiakaspalautteet.	Epäkohdat pyritään hoitamaan kuntoon heti.
Vaikuttaminen yleisten teiden hoito- ja kunnostustasoon.	Liikenneturvallisuustyöryhmän kautta tulleet palautteet koskien Karstulan teitä, jotka ovat valtion hallinnoimia.	Tiehankkeiden listaus. Kuntalaispalaute yleisten teiden hoitotasosta ohjataan eteenpäin Ely-keskukselle.

MÄÄRÄRAHA VUODELLE 2022		Tulot	Menot	Toimintakate
42200	Yksityistiet		-128 240	-128 240
TEHTÄVÄALUE YHTEENSÄ			-128 240	-128 240



Vesi- ja viemärlaitos

Vesi- ja viemärlaitoksen tehtävänä on hoitaa keskitetty talousveden hankinta ja jakelu sekä viemärlaitostoiminta määritellyillä toiminta- ja kehittämisalueilla, kunnan omistaman vesihuoltoverkoston ja sen laitteistojen hoitaminen, rakentaminen ja saneeraaminen. Vastuuhenkilönä toimii yhdyskuntateknikko. Vesi- ja viemärlaitoksella on kunnan alueella kuusi vedenottamo, vuonna 2020 toimitettiin vettä **212603 m³**. Kuivattu puhdistamoliete kompostoidaan toistaiseksi aumakompostointialueella Peränevalla. Vesi- ja viemärlaitos tarjoaa suunnittelu- ja rakentamispalveluja kunnan muille palvelukeskuksille, yksityisille ja yhteisöille resurssien sallimissa puitteissa lautakunnan hyväksymin taksoin.

Ajankohtaiset vesihuollon suunnitelmat ja toteutukset:

Uusien vedenottamoiden suunnittelu ja hankinta. Vesitornin saneerauksen toteuttaminen 2021. Jätevedenpuhdistamon saneeraus ja laajennus 2021-2022. Jätevesiviemäroinnin betonikaivojen saneeraustarve ja määrät kartoitettiin Heikkilänmäen ja Etu-Wetkan alueilta vuoden 2017 aikana vuosien 2018-2022 saneerausohjelman pohjaksi. Heikkilänmäen alueen hulevesiongelman kartoitus.

Kuntastrategiaan perustuvat tavoitteet		
Tavoite:	Mittari:	Tavoitetaso 2022 ja konkreettiset toimenpiteet
Talouden tasapaino/taloudellisuus: Vesi- ja viemärlaitostoiminta hoidetaan taloudellisesti kannattavalla tavalla.	Talousarvio	Vesihuollon osalta tilikauden tulos kattaa toiminnan lisäksi jäteveden puhdistamon laajennus- ja saneeraushankkeen kustannukset.
Peruspalvelut: Verkostoille ja laitteistoille saavutetaan optimaalinen elinkaari. Jätevedenpuhdistamon mahdollisimman hyvä toiminta. Hyvä talousveden laatu.	Vesi- ja viemäriverkostojen vuotovesien määrä Mitatut puhdistustulokset Talousvesinäytteet	Viemäriverkoston saneeraaminen uusimalla 500-1000 m betoniviemäreitä vuosittain. Jätevesiviemäroinnin betonikaivojen saneeraaminen muovikaivoiksi. Vesilaitoksen vuotovedet alle 10 % myydyistä vesikuutioista. Puhdistustulokset vähintään lupaehtojen mukaiset. Vedenottamoilla pH, rauta ja mangaani suositusten mukaiset.

MÄÄRÄRAHA VUODELLE 2022		Tulot	Menot	Toimintakate
44000	Vesilaitos	344 040	-215 080	128 960
44100	Viemärlaitos	385 100	-232 750	152 350
44150	Aumakompostointi	5 600	-6 750	-1 150
45000	Sammutusvesipumppaamo	1 330	-2 340	-1 010
TEHTÄVÄALUE YHTEENSÄ		736 070	-456 920	279 150

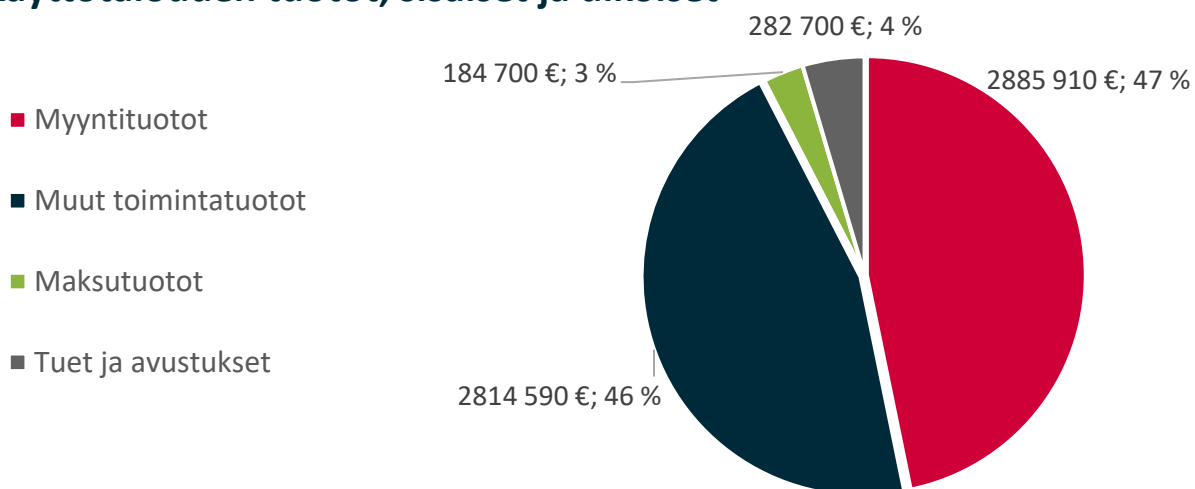


2.6 Päävastuualueiden talousarviot yhteensä

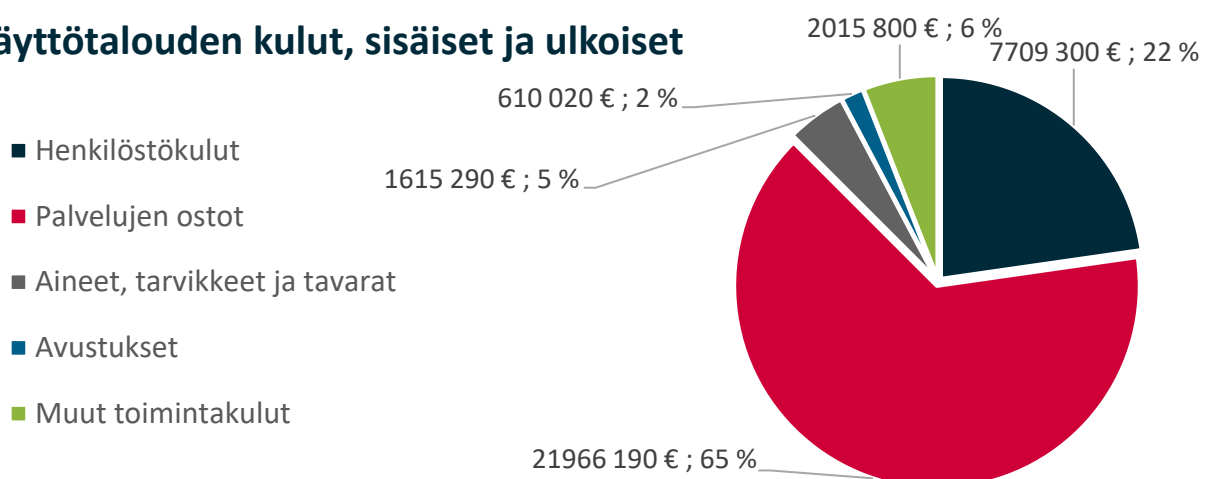
KÄYTTÖTALOUSOSA, TALOUSARVIO 2022 PÄÄVASTUUALUEET YHTEENSÄ, ulkoinen ja sisäinen

	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TA21/22 muutos, €	TA 21/22 muutos, %
Toimintatuotot	5 718 053	6 006 620	6 167 900	161 280	2,69 %
Myyntituotot	2 965 644	3 029 250	2 885 910	-143 340	-4,73 %
Maksutuotot	206 620	200 250	184 700	-15 550	-7,77 %
Tuet ja avustukset	352 550	419 570	282 700	-136 870	-32,62 %
Muut toimintatuotot	2 193 239	2 357 550	2 814 590	457 040	19,39 %
Valmistus omaan käyttöön	56 774	50 000	125 000	75 000	150,00 %
Toimintakulut	-30 863 702	-32 322 460	-33 916 600	-1 594 140	4,93 %
Henkilöstökulut	-7 386 231	-7 226 100	-7 709 300	-483 200	6,69 %
Palvelujen ostot	-20 631 041	-21 942 610	-21 966 190	-23 580	0,11 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 425 059	-1 507 590	-1 615 290	-107 700	7,14 %
Avustukset	-539 790	-498 790	-610 020	-111 230	22,30 %
Muut toimintakulut	-881 581	-1 147 370	-2 015 800	-868 430	75,69 %
TOIMINTAKATE	-25 088 875	-26 265 840	-27 623 700	-1 357 860	5,17 %
Verotulot	12 662 638	13 365 000	13 283 000	-82 000	-0,61 %
Valtionosuudet	16 547 595	15 683 360	16 932 600	1 249 240	7,97 %
Rahoitustuotot ja -kulut	66 925	-15 800	-14 830	970	-6,14 %
Korkotuotot	62 037	50 900	38 200	-12 700	-24,95 %
Muut rahoitustuotot	46 308	44 000	47 190	3 190	7,25 %
Korkokulut	-8 680	-67 700	-66 600	1 100	-1,62 %
Muut rahoituskulut	-32 741	-43 000	-33 620	9 380	-21,81 %
VUOSIKATE	4 188 283	2 766 720	2 577 070	-189 650	-6,85 %
Poistot ja arvonalentumiset	-1 987 320	-1 860 850	-1 563 070	297 780	-16,00 %
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 744 399	-1 860 850	-1 563 070	297 780	-16,00 %
Arvonalentumiset	-242 921	0	0	0	0,00 %
TILIKAUDEN TULOS	2 200 963	905 870	1 014 000	108 130	11,94 %

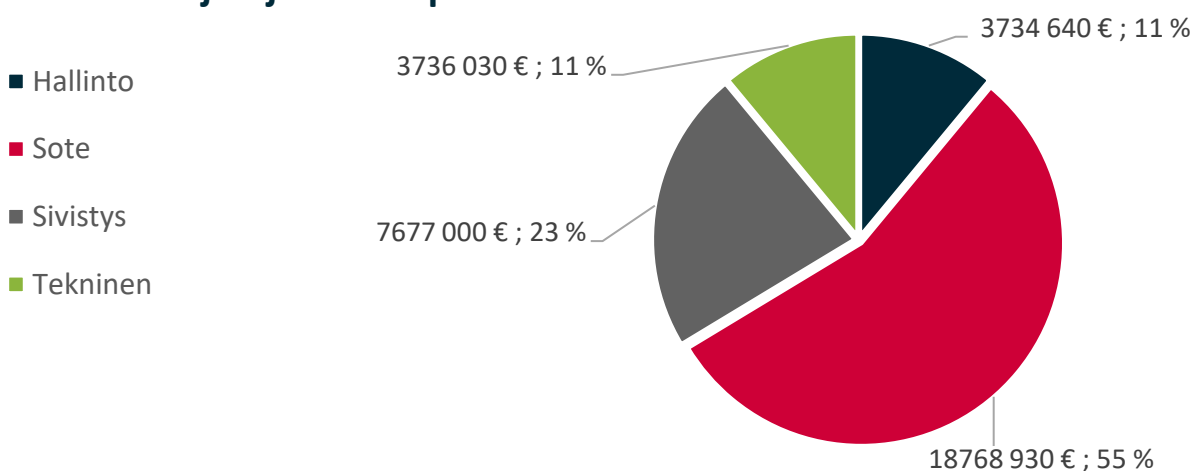
Käyttötalouden tuotot, sisäiset ja ulkoiset



Käyttötalouden kulut, sisäiset ja ulkoiset



Toimintakulujen jakauma päävastuualueittain



2.7 Konserniyhtiöt ja niille asetettavat tavoitteet

2.7.1 Yleiset periaatteet

Vuoden 2015 alusta voimaan tullut kuntalaki (410/2015) korostaa kunnan ja kuntakonsernin tarkastelua kokonaisuutena. Valtuuston on seuraavan kalenterivuoden talousarviota hyväksyessään otettava huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet.

Karstulan kuntakonsernin taloushallinnon palvelut on tuotettu viime vuosina keskitetysti konsernipalvelukeskuksen työnä. Vuonna 2022 palveluntuotanto jatkuu edellisen vuoden tapaan ja konsernitoimintoja kehitetään ja yhdenmukaistetaan edelleen.

Kunnanvaltuuston 1.11.2021 hyväksymällä konserniohjeella on annettu toimintaohjeet ja periaatteet Karstulan kuntakonserniin kuuluville tytäryhteisöille. Konserniohjeet tulevat voimaan 1.1.2022 alkaen sitovasti. Konserniohjauksen sisältö on määritelty konserniohjeissa ja vastuut määräytyvät kunnanvaltuuston hyväksymien hallintosääntöjen mukaisesti.

Kunnanhallitus esittää talousarviossa 2022 ja taloussuunnitelmassa 2023–2024 kunnanvaltuuston hyväksyttäväksi seuraavat kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden keskeiset tavoitteet ja konserniohjauksen periaatteet:

Kunnanvaltuuston hyväksymä kulloinkin voimassa oleva kuntastrategia on kunnan toiminnan ja talouden keskeinen lähtökohta. Kunnan taloutta hoidetaan edelleen niin, että tavoitteena on olla riittävän vahva peruskunta järjestämään tarvittavat kuntapalvelut kuntalaisille. Tavoitteiden toteutumista seurataan tilinpäätöksen mukaisen vuosikatteen ja muiden tunnuslukujen avulla, laatimalla keskeisistä päätöksistä strategiavaikuttavuuden arviointi sekä tarkastelemalla, miten aiemmat, keskeisten päätösten strategiavaikuttavuuden arvioinnit ovat toteutuneet. Lisäksi hallitus vastaa sisäisestä valvonnasta 25.10.2021 hyväksytyn ohjeen mukaisesti.

Kunnanvaltuusto hyväksyy talousarviossa vuosittain konserniohjauksen periaatteet kuntakonserniin kuuluvien yhtiöiden ja yhteisöjen osalta. Konserniohjauksen periaatteiden toteutumista arvioidaan tilinpäätöksen ja erillisten infotilaisuuksien tietojen pohjalta.

2.7.2 Talouden ja toiminnan vastuut

Kunnan suurin investointi yhtenäiskoulu on valmistunut vuonna 2021 ja sen leasing sopimuksella on kertynyt leasingvelkaa talousarvion tekohetkellä noin 13,0 M€. Rakenteilla oleva soteku-keskus lisää leasingvastuita noin 5 M€ vuoden 2022 loppuun mennessä. Muilta osin kunnan vastuut liittyvät taselainoihin annettuihin takauksiin konserniyhtiöille ja Karstulan hyvinvointipalvelusäätiölle.

MERKITTÄVIMMÄT VASTUUT

	€ TP 2021 (31.12.2021)	€ TA 2022 (31.12.2022)
Takaukset konserniyhtiöiden puolesta	2 837 734	2 706 084
Joista suurimmat		
Karstulan Vuokra-Asunnot Oy	2 277 628	2 214 920



Karstulan Lämpöverkko Oy	337 945	289 671
As Oy Karstulan Vuokratelsa	222 161	201 493
Takaukset muiden kuin konserniyhtiöiden puolesta	424 074	344 918
Karstulan Hyvinvointipalvelusäätiö	424 074	344 918
Leasingvuokravastuut		
Yhtenäiskoulu	12 211 000	12 211 000
Soteku-keskus	2 000 000	5 400 000

2.7.3 Muut vastuut

Lisäksi kunnan vastuulla on osuus Keski-Suomen Sairaanhoidopiirin konsernilainoista, joka Karstulan kunnan osalta on peruspääoman suhteessa (2,21 %) laskettuna 2021 lopussa 11,1 M€. Tämä vastuu tulee poistumaan, kun uusi sote-järjestelmä aloittaa vuoden 2023 alussa.

2.7.4 Kehittämissyhtiö Karstulanseutu Oy

Yhtiön on perustettu edistämään Karstulan kunnan elinkeinoelämää ja monipuolistamaan sen rakennetta. Tässä tarkoituksessa yhtiö voi toimia yhteistyössä myös Karstulan ulkopuolisten toimijoiden kanssa. Yhtiön tarkoituksena ei ole tuottaa voittoa osakkeenomistajilleen. Kunta omistaa 100 % yhtiön osakkeista.

Konserniohjaus

Yhtiökokousasiat käydään läpi kunnanhallituksessa toimitusjohtajan selostuksen pohjalta ja annetaan ohjeet yhtiökokousedustajalle. Elinkeino- ja yritysasioita yleensä käsitteleviä infoja pidetään ajankohtaisten hankkeiden yhteydessä kunnanhallitukselle yhtiökokousasioiden lisäksi 2–3 / vuosi sekä kunnanvaltuustoinfo vähintään 1 / vuosi. Puulaakson Sijoituksen neuvottelukunta toimii ohjeensa mukaisesti yhteistyöelimenä

Strategiset tavoitteet		
Tavoite:	Mittari:	Tavoitetaso 2022 ja konkreettiset toimenpiteet:
Yhtiö on halutuin kehittäjäkumppani, joka tuottaa asiakkailleen merkittävää, mitattavaa lisäarvoa.	Työpaikkaomavaraisuus Yritysten määrä	Työpaikkaomavaraisuus 100 %. Yritysten määrä entisellä tasolla.
Yhtiö toimii arvojen mukaisesti: asiakaslähtöisyys, ketteryys, tulevaisuuslähtöisyys ja edelläkävijyys.	Asiakastyytyväisyyskyselyt joka toinen vuosi. ELPO-tutkimus joka toinen vuosi.	Asiakastyytyväisyys keskimäärin hyvä.
Yhtiön toiminta on tehokasta ja taloudellista.	Tilikauden tulos	Nollatulos.

2.7.5 Karstulan Vuokra-asunnot Oy

Yhtiö rakennuttaa, omistaa ja hallinnoi kiinteistöjä ja vuokratonteilla olevia rakennuksia, ostaa ja vuokraa alueita, rakennuksia ja huoneistoja, antaa vuokralle kiinteistöjä ja huoneistoja sekä harjoittaa kiinteistöjen ja vuokratonteilla olevien rakennusten isännöinti- ja huoltotoimintaa. Kunta omistaa 100 % yhtiön osakkeista.

Konserniohjaus

Kunnanhallitus nimeää yhtiön hallituksen jäsenet. Yhtiökokousasiat käydään läpi kunnanhallituksessa toimitusjohtajan selostuksen pohjalta ja annetaan ohjeet yhtiökokousedustajalle. Yhtiön keskeisistä asioista annetaan infoa kunnanhallitukselle yhtiökokousasioiden käsittelyn yhteydessä.

Kuntastrategiaan perustuvat tavoitteet		
Tavoite:	Mittari:	Tavoitetaso 2022 ja konkreettiset toimenpiteet:
Yhtiö tarjoaa monipuolista ja viihtyisää vuokra-asumisympäristöä karstulalaisille ja kuntaan muuttaville.	Asuntojen kuntoonpano Asuntohakemusten käsittelyaika	Asuntojen kunnostuksesta on alle 10 vuotta 30 % asunnoista, 10-20 vuotta 60 % asunnoista. Päätöksen saa 1 viikon kuluessa asuntohakemuksen jättämisestä.
Vuokra-asunnot ovat käyttötarkoituksensa mukaisessa käytössä.	Vuokrausaste	Vähintään 85 %.
Yhtiön toiminta on taloudellisesti kannattavaa vuokratuloihin perustuen.	Tilinpäätös	Tilikauden tulos positiivinen. Vieraan pääoman määrä taseessa vähenevä. Vuokrasaamiset < 5 % liikevaihdosta.

2.7.6 Karstulan Lämpöverkko Oy

Yhtiön toimialana on kaukolämmön ja kylmän siirto- ja jakeluverkon sekä siihen liittyvien lämpölaitosten ja kylmäkonttien omistaminen ja käyttäminen, kaukolämmön ja kylmän myyminen ja välittäminen. Kunta omistaa 100 % yhtiön osakkeista.

Konserniohjaus

Kunnanhallitus nimeää yhtiön hallituksen jäsenet. Yhtiökokousasiat käydään läpi kunnanhallituksessa toimitusjohtajan tai yhtiön hallituksen puheenjohtajan selostuksen pohjalta ja annetaan ohjeet yhtiökokousedustajalle. Mahdollisten periaateratkaisujen yhteydessä pidetään infoa kunnanhallitukselle sekä kunnanvaltuustolle.

Strategiset tavoitteet		
Tavoite:	Mittari:	Tavoitetaso 2022 ja konkreettiset toimenpiteet:
Mahdollisimman moni yhtiön kannalta taloudellisesti liitettävissä oleva kiinteistö tulee kaukolämmön piiriin.	Vuotuiset ja yhteenlasketut liittyjätiedot	Useita uusia liittyjiä
Alueellisesti kilpailukykyisellä asiakashinnalla pienehkön osingon jakaminen omistajille.	Hintavertailut Tilinpäätöstiedot	Energianhinta on 64,26 €/MWh, alv 0% + kiinteistökohtainen tilausvesivirran mukainen perusmaksu €/kk.

2.7.7 Puulaakson Energia Oy

Yhtiön toimialana on prosessihöyryn, prosessilämmön, kaukolämmön ja sähkön tuottaminen, osakassopimuksen mukaisesti puupohjaisen polttoaineen avulla omakustannushintaan osakkaille. Kunta omistaa yhtiöstä 37,3 % ja Karstulan Lämpöverkko Oy 36,8 %. Kunnan suora ja välillinen omistus yhtiöstä on yhteensä 74,1 %.

Konserniohjaus

Kunnanhallitus nimeää kunnan edustajat yhtiön hallituksen jäseniksi. Yhtiökokousasiat käydään läpi kunnanhallituksessa toimitusjohtajan tai yhtiön hallituksen puheenjohtajan selostuksen pohjalta ja annetaan ohjeet yhtiökokousedustajalle. Mahdollisten periaateratkaisujen yhteydessä pidetään infoja kunnanhallitukselle sekä kunnanvaltuustolle.

Strategiset tavoitteet		
Tavoite:	Mittari:	Tavoitetaso 2022 ja konkreettiset toimenpiteet:
Yhtiö tuottaa osakassopimuksen mukaisesti omakustannusperiaatteella kaukolämpöenergiaa Karstulan Lämpöverkko Oy:lle	Omakustannushinnan kehitys	Omistajien hyväksymän taloussuunnitelman mukaan: 59,81 €/MWh, alv 0%.
Yhtiö toimii taloudellisesti kannattavasti ja pystyy vastaamaan käyttö- sekä investointikustannuksistaan.	Hintavertailu Tilinpäätöstiedot	

2.7.8 As Oy Vuokrakelsa, As Oy Vuokrakarstu

Yhtiöt ovat asuntoja vuokraavia asunto-osaakeyhtiöitä. Kunta omistaa Vuokrakelsasta 100 % ja Vuokrakarstusta 68 %.

Kunnanhallitus nimeää kunnan edustajat yhtiöiden hallituksen jäseniksi. Yhtiökokousasiat käydään läpi kunnanhallituksessa isännöitsijän selostuksen pohjalta ja annetaan ohjeet yhtiökokousedustajalle. Yhtiön keskeisistä asioista annetaan infoa kunnanhallitukselle yhtiökokousasioiden käsittelyn yhteydessä.

2.7.9 Muut Karstulan kunnan kannalta keskeiset yhteisöt

Karstulan kunnan konserniohjaukseen ja -talouteen sekä edunvalvontaan liittyen keskeisiä, viralliseen kuntakonserniin kuuluvia yhteisöjä ovat mm. Keski-Suomen liitto, Keski-Suomen sairaanhoitopiiri ky, SoTe ky sekä Äänekosken ammatillisen koulutuksen kuntayhtymä. Kuntakonserniin kuulumattomia yhteisöjä ovat mm. Karstulan Hyvinvointipalvelusäätiö, Pohjoisen Keski-Suomen Verkkopalvelu Oy, Pohjoisen Keski-Suomen musiikkiopisto, Sammakkokangas Oy, Sydän-Suomen jätelautakunta, Keski-Suomen Verkkoholding Oy, Keski-Suomen Valokuituverkot Oy sekä Keski-Suomen palo- ja pelastuslaitos.

Näiden yhteisöjen osalta konserniohjauksesta vastaava luottamushenkilötoimielin on määritelty hallintosäännöillä. Keskeinen periaate toiminnan ja talouden ohjauksessa on Karstulastrategia 2018 sekä yleinen toiminnallis-taloudellisuus. Konserniohjauksessa tulee huomioida tiivis ja säännöllinen hallinnollinen yhteistyö.



3 Tuloslaskelmaosa

ulkoinen	TP 2020	TA/LTA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	1 914	1 958	1 848	800	800
Maksutuotot	175	170	167	160	160
Tuet ja avustukset	353	420	283	200	200
Muut toimintatuotot	1 727	1 672	1 499	1400	1400
TOIMINTATUOTOT	4 169	4 220	3 797	2 560	2 560
Valmistus omaan käyttöön	56	50	125	50	50
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut	-7 386	-7 226	-7 709	-7 200	-7 200
Palvelujen ostot	-19 646	-20 939	-20 955	-4 366	-4 366
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 357	-1 438	-1 587	-1 200	-1 200
Avustukset	-508	-469	-592	-562	-562
Muut toimintakulut	-416	-465	-702	-702	-702
TOIMINTAKULUT	-29 314	-30 537	-31 545	-14 030	-14 030
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-25 088	-26 268	-27 624	-11 420	-11 420
Verotulot	12 663	13 365	13 283	7 479	7 455
Valtionosuudet	16 548	15 683	16 933	4 588	4 588
Rahoitustuotot ja -kulut					
Korkotuotot	54	44	33	20	20
Muut rahoitustuotot	14	12	15	10	10
Korkokulut	-1	-61	-61	-65	-65
Muut rahoituskulut	0	-11	-1	-10	-10
Rahoitustuotot ja -kulut	67	-16	-15	-45	-45
VUOSIKATE	4 188	2 765	2 577	602	578
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 987	-1 861	-1 563	-1 250	-1 200
Poistot ja arvonalentumiset	-1 987	-1 861	-1 563	-1 250	-1 200
			1		
TILIKAUDEN TULOS	2 201	904	014	-648	-622



TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT	TP2020	TA/LTA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Maksurahoitustavoite:					
Toimintatuotot / Toimintakulut, %	14	14	12	18	18
Tulorahoituksen riittävyystavoite:					
Vuosikate / Poistot, %	211	149	165	48	48
Vuosikate, €/asukas	1 084	721	681	162	159
Pitkän aikavälin tulorahoitustavoite:					
Kertynyt yli-/alijäämä	1 359	2 264	3 278	2 630	2 008
Kertynyt yli-/alijäämä, €/asukas	352	590	867	709	552
Asukasmäärä/ennuste	3 864	3 837	3 782	3 707	3 636

Tunnuslukujen laskennassa käytetään tulevien vuosien asukasmääränä Tilastokeskuksen julkaisemia väestöennusteen tietoja.

4 Investointiosa

Investointisuunnitelma on laadittu vuosille 2022-2024. Suunnitelman keskeisin tavoite on Karstula strategian 2018 mukaisesti tarjota työn tekemiseen ja yrittämiseen kannustava sekä asumiseen ja vapaa-aikaan soveltuva viihtyisä maaseutumainen toimintaympäristö. Investointisuunnitelman vastuhenkilö on tekninen johtaja.

Investointisuunnitelmassa esitetyt hankkeet on otettu ohjelmaan seuraavin perustein:

- kesken olevan hankkeet viedään loppuun
- toimivaan ja viihtyisään ympäristöön kiinnitetään huomiota
- investoimalla säännöllisesti ei synnytetä korjausvelkaa
- kunnan tarjoamien kuntalaispalvelujen taso nousee
- vuodelle 2022 esitetyt kohteet ovat määrärahojen osalta sitovia hankeryhmittäin, mutta suunnittelukauden vuosien 2023-2024 osalta investointiohjelma tarkentuu seuraavissa talousarvioissa
- vuonna 2022 toteutukseen tulevista mahdollisista elinkeinoinvestoinneista tekee kunnanvaltuusto erilliset päätökset

SoTeKu-keskuksen rakentamishanke rahoitetaan kiinteistöleasingilla, minkä vuoksi hanke ei ole tässä investointiohjelmassa mukana.



INVESTOINTISUUNNITELMA 2022-2024			
PÄÄVASTUUALUE			
Tehtäväkokonaisuus			
Hankeryhmä (sitovuustaso valtuustoon)			
Hanke (sitovuustaso lautakuntaan)			
(Hankkeen investointikulut/tulot)			
	TAE	TS	TS
KUNNANHALLITUKSEN PÄÄVASTUUALUE	2022	2023	2024
Maa-alueet	0	0	0
Maa-alueiden osto	50 000	50 000	50 000
Maa-alueiden myynti	-50 000	-50 000	-50 000
IT-järjestelmä	40 000	0	0
Dynasty 10	40 000		
SIVISTYSPALVELUKESKUKSEN PÄÄVASTUUALUE	2022	2023	2024
IT-järjestelmä	35 000	0	0
Varhaiskasvatuksen toiminnanohjausjärjestelmän vaihto	35 000		
TEKNISEN PALVELUKESKUKSEN PÄÄVASTUUALUE	2022	2023	2024
Kiinteistöt			
Kiireelliset kiinteistöremontit / yhteisraha	80 000	80 000	80 000
Teollisuuskiinteistöt	55 000	160 000	10 000
Autolan kunnostustyöt	20 000	20 000	10 000
Vastaanottohallin kunnostustyöt	35 000		
Hongan liimahirsihallin katon lämpövuotoremontti		40 000	
Väestönsuoja Humpin alueelle		100 000	
Sivistystoimen kiinteistöt	1 750 000	105 000	50 000
Nuorisotalon ylläpito- ja peruskorjaukset			50 000
Kirjaston peruskorjaus	50 000	80 000	
Kotiseutumuseon peruskorjaus		25 000	
Liikuntahalli korjaushanke (määrärahan puitteissa)	1 700 000		
Sosiaali- ja terveystoimen kiinteistöt	170 000	0	0
Ylläpitokorjaukset Terveysasema	50 000		
Toimintakeskus sisäilmakorjaus	120 000		
Muut kiinteistöt	3 388 000	140 000	180 000
Ylläpitokorjaukset Himmeli	150 000	100 000	100 000
Uusi paloasema (määrärahan puitteissa)	3 400 000		
Palosuojelurahaston avustus	-172 000		
Ropotin vanhan osan peruskorjaus		40 000	80 000
Kuljetuskalusto	10 000		
Yhdyskuntarakentaminen			
Kadut	525 000	70 000	45 000
Rakenteille tulevat alueet, 15%	120 000	15 000	15 000
Uuden paloaseman sisäänajotie, noin 150 jm			
Nykyisten katujen, reunakivien ja kaivojen kunnostus, 15 %	370 000	30 000	10 000
Sisältää Puulaaksontien korjauksen noin 325 jm			
Sorateiden perusparannusten suunnittelu ja perusparannustyöt	35 000	25000	20000
Tievalaistus	40 000	40 000	40 000
Vanhon valaisinlinjojen saneeraus: Keskusta, 15%	30 000	30 000	30 000
Vanhon valaisinlinjojen saneeraus: Sivukylät, 15%	10 000	10 000	10 000
Puistot ja yleiset alueet	28 000	0	0
Leikkipuisto Taka-Wetka	28 000		
Liikuntapaikat	237 000	23 000	15 000
Yleisurheilukentän saneeraukset	90 000		
Jalkapallokentän saneeraus			
Suorituspaikkojen peruskorjaus			
Juoksuradan pesu			
Tenniskentän peruskorjaus	25 000		
Lossin uimarannan laiturin uusiminen (jos uusitaan myös betonirakenteet)	50 000		
Lossin uimarannan pukuhuoneiden ja saniteettitilojen saneeraus		23000	
Venesataman vierasvenelaituri kiinnityksineen	12 000		
Pururadan tarvittavat saneeraukset	30 000		15 000
Valaistuksen korjaaminen, uudet opasteet ja kyltit, pulkkamäen viimeistely			
Pesäpallokentän kunnostus	30 000		
Routavaurion korjaus, salaojien kunnostukset, pinnan kallistus, kivituhka			
Yhdyskuntarakentaminen ja konekeskus	25 000	20 000	0
Koneet ja laitteet	25 000	20000	
Maansiirtokärry ja aggregaattile umpikärry			
Vesi- ja viemärilaitos			
Vesihuoltolaitos	30 000	30 000	30 000
Vesihuoltolaitoksen kiireelliset investoinnit	30 000	30 000	30 000
Vesilaitos	120 000	90 000	40 000
Uuden vedenottamon suunnittelu		30 000	
Rakenteille tulevat alueet, 7%	15 000	15 000	15 000
Runkovesiverkoston venttiilien uusiminen	25 000	25 000	25 000
Rantakylän käyttövesi paineenkorotusaseman muutostyöt	55 000		
Vedenottamon (Kaihlakangas) saneeraus ja UV-laitteiston asentaminen	25 000	20 000	
Viemärilaitos	3 127 900	115 000	115 000
Jätevedenpuhdistamon saneeraus: suunnittelu ja toteutus (määrärahan puitteissa)	2 937 900		
Rakenteille tulevat alueet, 7%	15 000	15 000	15 000
Viemärisaneeraus, 7 %	50 000	50 000	50 000
Pumppaamoiden peruskorjaukset ja varavoima, 7%	100 000	50 000	50 000
Hulevesijärjestelmien suunnittelu	25 000		
	2022	2023	2024
INVESTOINNIT YHTEENSÄ	9 650 900	873 000	605 000
Elinkeinoinvestoinnit kunnanvaltuuston erillispäätöksillä.			



5 Rahoitusosa

TALOUSARVIO 2022 JA TALOUSSUUNNITELMA 2023-2024					
RAHOITUSOSA					
	TP 2020 1 000 €	TA/LTA 2021 1 000 €	TA 2022 1 000 €	TS 2023 1 000 €	TS 2024 1 000 €
Toiminnan rahavirta	-14	2 767	2 577	602	578
Vuosikate	4 188	2 767	2 277	602	578
Satunnaiset erät					
Tulorahoituksen korjauserät	-4 202				
Investointien rahavirta	-321	-9 542	-9 651	-873	-605
Investointimenot	-691	-9 642	-9 873	-923	-655
Rahoitusosuudet investointimenoihin	279	0	172		
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	90	100	50	50	50
Toiminnan ja investointien rahavirta	-335	-6 775	-7 074	-271	-27
Rahoituksen rahavirta	-59	2 882	6 049	-271	-271
Antolainauksen muutokset	-148	356	49		
Antolainasaamisten lisäykset	-200	-20			
Antolainasaamisten vähennykset	52	376	49	29	29
Lainakannan muutokset		3 026	6 000	-300	-300
Pitkäaikaisten lainojen lisäys		3 026	6 000		
Pitkäaikaisten lainojen vähennys				-300	-300
Lyhytaikaisten lainojen muutos					
Oman pääoman muutokset					
Muut maksuvalmiuden muutokset	207	-500			
Vaikutus maksuvalmiuteen	-276	-3 893	-1 025	-542	-298
Lainakanta 31.12.	13 440	13 440*	19 440	19 140	18 840
Lainakanta €/asukas	3 478	3 503	5 140	5 163	5 182

* Talousarvion rahoituslaskelmassa olevaa pitkäaikaista lainaa v.2021 ei ole nostettu investointien siirtymisen vuoksi, joten lainakanta ei ole muuttunut. Lainakannan lisäys vuonna 2022 on 6 M€ (uusi paloasema ja jätevedenpuhdistamo).



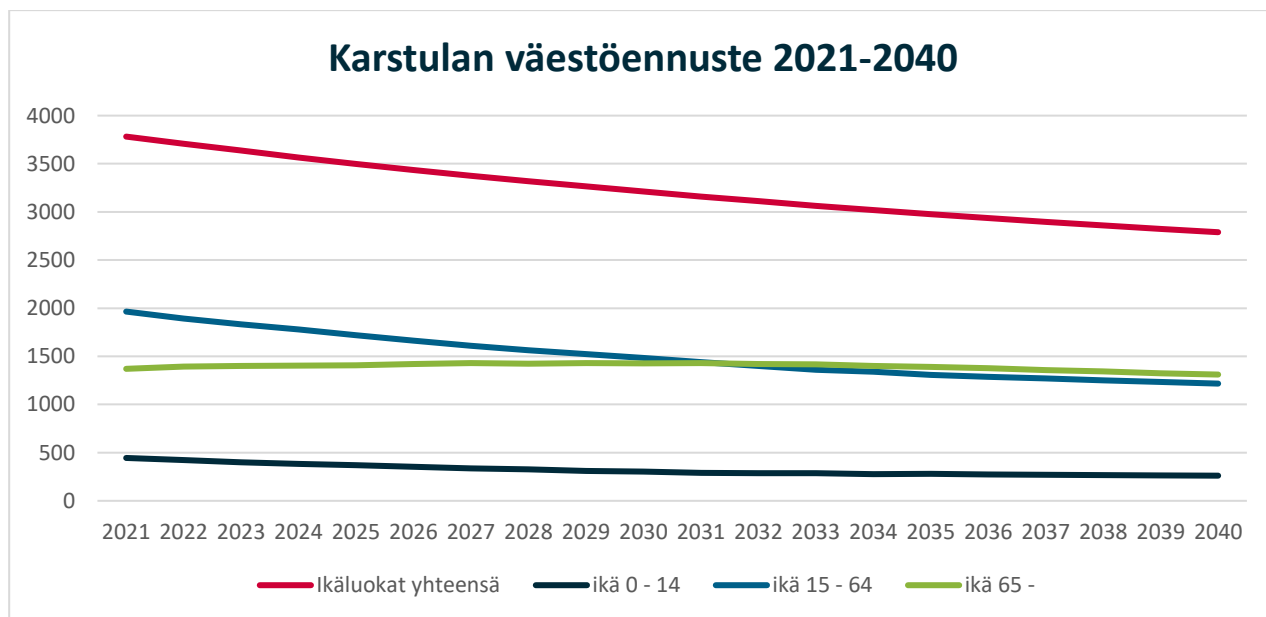
6 Yhteenvetolaskelma talousarviosta 2022

TALOUSARVION MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIOIDEN YHTeenVETO JA SITOVUUS VALTUUSTOON NÄHDEN			
ulkoinen ja sisäinen	Sitovuus	Määrärahat 1 000 €	Tuloarviot 1 000 €
KÄYTTÖTALOUSOSA			
Kunnanhallitus	netto	3 735	1 988
Sosiaali- ja terveystoimi	netto	18 769	1
Sivistystoimi	netto	7 677	515
Tekninen toimi	netto	3 736	3 789
TULOSLASKELMAOSA			
Verotulot	brutto		13 283
Valtionosuudet	brutto		16 933
Rahoitustuotot ja -kulut	netto	15	
Satunnaiset erät	brutto		
INVESTOINTIOSA			
Sitovuus hankeryhmittäin	netto	9 873	222
RAHOITUSOSA			
Antolainauksen muutokset			
Antolainasaamisten lisäykset	brutto		
Antolainasaamisten vähennykset	brutto		49
Lainakannan muutokset			
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	brutto		6 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	brutto		
Lyhytaikaisten lainojen muutos	netto		
Oman pääoman muutokset	brutto		
Muut maksuvalmiuden muutokset	brutto		
Vaikutus maksuvalmiuteen	brutto	-1 025	
TALOUSARVION LOPPUSUMMA		42 780	42 780



7 Liite: Väestöennuste 2022: muuttujina Alue, Vuosi, Sukupuoli ja Ikä

	Ikäluokat yhteensä	ikä 0 - 14	ikä 15 - 64	ikä 65 -
2021	3782	445	1965	1372
2022	3707	423	1891	1393
2023	3636	400	1834	1402
2024	3564	382	1779	1403
2025	3499	371	1720	1408
2026	3436	353	1663	1420
2027	3375	336	1609	1430
2028	3317	327	1565	1425
2029	3264	309	1525	1430
2030	3211	303	1482	1426
2031	3160	290	1440	1430
2032	3111	287	1402	1422
2033	3064	287	1361	1416
2034	3019	278	1341	1400
2035	2977	279	1308	1390
2036	2937	275	1286	1376
2037	2897	271	1270	1356
2038	2860	267	1250	1343
2039	2822	264	1234	1324
2040	2789	261	1217	1311



Lähde: Väestöennuste, Tilastokeskus PxWeb-tietokanta, väestöennuste 2021